БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 71 (17.651). • 26 март 1980 йил, чоршанба • Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

110

5 миллион 850 минг тонна пахта учун

БИЗНИНГ РЕЖАЛАР

Республика қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойида ўнинчи беш йилликнинг якунловчи босқичи 1980 йилда 5 миллион 850 минг тонна пахта етиштириш юзасидан юксак социалистик мажбурият қабул қилинди. Анжуманда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев ўтган йили пахта учун олиб борилган оғир курашда эришилган улкан ғалаба билан Ўзбекистоннинг барча меҳнат аҳлини чин қалбдан табриклагани мамнунлик билан таъкидланди.

Колхозимиз аъзолари қурултойда қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларни мамнунлик билан кутиб олдилар, ўтган хўжалик йилининг якунларини танқидий тарзда таҳлил этиш билан 1980 йил учун янги режалар белгиладилар. Бунда пахта етиштиришни кўпайтириш, сортини яхшилаш, машина теримини авж олдириш, бошқа тармоқларни ҳам комплекс ривожлантириш биринчи ўринга қўйилди. «Умуман беш йиллик мобайнида, — дейилади қурултой ҳужжатларида, 28 миллион тоннадан ортиқ «оқ олтин»ни давлатга сотиш учун бизда ҳамма имкониятлар мавжуд». Бу юксак мажбуриятни бажаришга муносиб ҳисса қўшишни ўзимизнинг шарафли бурчимиз деб биламиз.

Колхозимизнинг ўтган йили пахтачиликда эришган ютуқлари қандай бўлди? 1946 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37 центнердан зиёд «оқ олтин» хирмони кўтардик, давлатга 7210 тонна юқори сорт пахта сотдик. Бир йилда ҳосилдорлик гектар бошига 7 центнер кўтарилиб, ялпи пахта 1356 тонна кўпайтирилди. Фақат пахтачиликдан қўшимча олинган даромад 1 миллион 59 минг сўмни ташкил этди. Бунда машина терими планининг ортиғи билан адо этилиши ҳал қилувчи роль ўйнади.

1980 йил учун янада юксак режалар белгиладик. Пахта ҳосилдорлигини гектар ҳисобига 46 центнерга кўтарамиз, она-Ватанга 9.000 тонна «оқ олтин» армуғон этамиз. Машина теримини ўтган йилдагига нисбатан камида 20 процент оширамиз. Пахта сортини анча яхшилаймиз. Ғаллачилик, чорвачилик, пиллачилик, мева-узумчилик ва бошқа тармоқлар бўйича ҳам ана шундай юксак мажбуриятлар қабул қилдик. Хўш, бу мажбуриятларни бажаришда қандай резервлар кўзда тутиляпти?

Пахта етиштиришнинг тақдири ҳал қилинадиган бригадалар, участкалар олий ва махсус ўрта маълумотли кадрлар билан мустаҳкамланди. Ўтган йили ўқимишли, ташкилотчи кадрлардан етти киши бригада бошлиқлигига қўйилган эди. Бу йил яна тўрт агроном, олти механик, уч гидротехникни ўрта звенога ишга қўйдик. Умуман эса ўн нафар олий маълумотли мутахассис хўжаликнинг барча тармоқларига фан-техника ютуқлари, илғор тажрибаларни жорий этишда тинимсиз меҳнат қиляпти.

Мутахассисларимиз шу кунларда чигит экиш экипажлари аъзолари билан уруғни схемалар бўйича жойлаштириш, экишни қисқа фурсатларда сифатли ўтказиш, ерни картограмма асосида ўғитлаш ва бошқа масалалар бўйича семинарлар, амалий машғулотлар ўтказяпти. Пахтачилик бригадалари билан автотрактор парки ходимлари, механизаторларнинг ишлари бир-бирига уйғунлаштирилган ҳолда олиб боriляпти. 73 чопиқ трактори, 26 сеялка тахт қилиб қўйилди, бешта отряд тузилди. Чигит узоғи билан 7—8 иш кунида тўла экиб бўлинади. Ҳозир ҳамма ишимиз шу мақсад йўлига бўйсундирилган.

Экин тупларининг бир хил қалинликда бўлишини таъминлашга эътиборни кучайтириш керак. Афсуски, айрим ҳолларда бу муҳим ишга етарли эътибор берилмайди, пайкалларда парча ерлар, қаторларда анчагина уялар бўш қолади. Кўчат сонининг тўлиқ бўлиши қандай самаралар беришини қуйидаги мисоллардан кўриш мумкин.

Бахшилло Аслонов, Ҳамрохон Ғуломовалар бошлиқ бригадаларимиз бир йилда ҳосилдорликни 18 центнердан кўпроқ кўтардилар. Бунинг сабаби шундаки, ҳар гектар майдонда кўзда тутилганидан 25—30 минг туп кўчат бўлиши таъминланди. Энг муҳими ниҳоллар мавсум охиригача тўла сақлаб қолинди, культивация, ўғитлаш, чопиқ, суғориш энг яхши агротехника муддатларида ўтказилди. Лекин кўчат сонига эътибор бермаган айрим бригадаларимиз колхознинг ўртача кўрсаткичидан кам ҳосил олдилар.

Бундан чиқадиган хулоса шуки, эрта-индин чигит экиш бошланганда гектарларнинг тўла, кўчатлар сонининг бут бўлишига алоҳида эътибор бериш лозим. Чигит экилмаган бир парча ер қолмасин, ниҳоллар тупроқнинг табиий намига ундириб олинмаган бирорта қатор бўлмасин. Бунга эришмоқ учун ер капитал планировка қилиниши, тупроқ бороналаниб, чизелланиб майин ҳолга келтирилиши, экипажларни бошқаришга тажрибали механизаторлар қўйилиши даркор. Ҳар гектар майдонга чигитнинг қайси нави экилади, қанча уруғ сарфланади, гектарида қанча минг туп ниҳол бўлади. Ана шу масалалар ҳозир аниқ белгиланиб олиниши керак.

Қурултойда қатқалоқни юмшатиш, қайта пайдо бўлишига йўл қўймаслик ҳақида кўп гапирилди. Диққатга сазовор фикр. Қатқалоқ ғўзанинг душмани. Қатқалоқ учбеш кун кечикиб юмшатилса, ниҳол сони 15—20 процент камайиб кетишини тажрибада кўрдик. Бугун пайдо бўлган қатқалоқ эртага ер етилиши билан юмшатилганда ниҳолларнинг униб чиқиши, ривожланиши бир ҳафтага тезлашишининг гувоҳи бўлдик.

Ниҳолларнинг нотекис бўлишига бошқа сабаблар ҳам бор. Ер яхши тайёрланмайди, кесак кўчади, чигит белгиланганидан ё чуқур ё саёз экилади, вақтида ундириб олиш чораси кўрилмайди. Бунга йўл қўймаслик учун механизаторлар, экипажлар аъзоларининг масъулиятини оширишимиз, сеялкаларни мукаммал созлашимиз, бенуқсон ишлашини таъминлашимиз даркор. Карталар механизаторларга доимий қилиб бириктилиши, улардан кўчат сони учун жавобгарлик талаб қилиниши лозим. Чигитни табиий намга ундириб олиш яхши самара беради. Бироқ чигит кутилган вақтда униб чиқмаган пайкалларга чигит суви беришни ҳам унутмаслигимиз лозим. Шу мақсадда суғориш шохобчалари шу кунларда шайланиб қўйилиши талаб этилади. Қатқалоқ юмшатилиши билан дарҳол сифатли культивация ўтказиш керак, шунда ёш ниҳоллар табиат мўъжизасидан тўла баҳраманд бўлиб, дуркун ўсади.

Юқорида айтилганидек, колхоз ишлаб чиқаришида мутахассисларнинг ташкилотчилик роли ва ҳосил тақдири учун масъулиятини оширяпмиз. Буни қуйидаги мисоллардан кўриш мумкин. Азотли, фосфорли, калийли ўғитлардан фойдаланиш картограммаси тузиб чиқилиб, унга тўла амал қилиняпти. Ерни шудгорлаш вақтида солинган ўғитлар тупроқни қиш давомида қиздириб, донадорлигини оширади. Лекин ўғитларнинг асосий қисмини чигит экиш, биринчи ғўза парвариши даврида ерга солишимиз керак. Бунинг фойдаси катта, ёш ниҳоллар ўғитлардан тез баҳраманд бўлиб, амал олади, тез ўсиб, ривожланади, барвақт ҳосилга киради. Иккинчи ва учинчи озиқлантириш билан ҳосил нишоналарини тўла сақлаб қолиш ва кўпайтиришга, кўсакларни барвақт очилтиришга замин яратилади.

Ш. Исматов, Ж. Ражабов, Т. Жўраев, Р. Бозоров, Н. Абдуллаевлар бошлиқ бригадаларимиз пахта тайёрлаш планларини бажарди, лекин ҳосилдорликда кутилган натижага эриша олмади. Натижада, колхозимиз 186 тонна пахтани кам олди. Биз буни ўғитлардан оқилона фойдаланмаслик оқибати деб биламиз.

Ниҳоят, экин зараркунандалари, касалликлари, бегона ўтларга қарши курашни кучайтириш — ҳосилдорликни 20—25 процент кўтариш демакдир, айни кезда сорт ҳам яхшиланади.

Колхозимизда ҳамма нарса кўкламги дала ишларига тахт қилиб қўйилди. Тупроқда ҳарорат кўтарилиши билан беда, маккажўхори ва бошқа экинларни экяпмиз. Олдимизда ғоятда муҳим ва шарафли вазифа турибди. Чигитни қисқа вақтда, сифатли экиб, ниҳоларни бир текис кўкартириб олиш чораларини кўрмоғимиз керак. Бутун куч, техника воситаларини шу мақсад йўлига сафарбар этамиз. Якунловчи йилда она-Ватанга 9.000 тонна «оқ олтин» етказиб берамиз.

Саид ИСОМОВ,
Бухоро районидаги Энгельс номли колхоз раиси.

◆РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ БАРЧА МЕҲНАТ АҲЛИ ДОҲИЙ ЮБИЛЕЙИГА ПУХТА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДА

◆ИЛҒОР ХЎЖАЛИКЛАР, МИРИШКОР ДЕҲҚОНЛАРНИНГ УЛКАН МАРРАЛАРИ

◆ЧОРВАДОРЛАРНИНГ ҚИЗҒИН ПАЛЛАСИ

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Қумқўрғон районидаги Гагарин номли наслчилик заводида қўзилатиш қизғин давом этмоқда. Чорвадорлар ҳар юз бош совлиқдан пландаги 116 ўрнига 140 тадан қўзи олишди. Улар ҳар юз бош совлиқдан олинадиган қўзилар сонини 150 бошга етказиш учун курашмоқдалар. Шундан 100 боши ўстиришга қолдирилади. Суратларда: илғор чўпон Зариф Шодўзов (чапда) ва Султон Хутчиев. Юқорида эса зоотехник Тожи Мустафоев қоракўл териларнинг сифатини кўздан кечиряпти.

А. Усмонов, И. Хўжаев фотолари (ЎзТАГ).

ҚЎЗИЛАТИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. («Совет Ўзбекистони» махсус мухбири). Охунбобоев номли совхоз Калинин районидаги йирик чорвачилик хўжалиги ҳисобланади.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тошкент области чорвадорларига йўллаган мактубидан руҳланган Охунбобоев номли совхоз коллективи қўзилатиш кампаниясини уюшқоқлик билан ўтказмоқда.

—24 март куни пландаги 14945 бош ўрнига 15 минг бош қўзи олиниб, дастлабки зафар маррасини эгалладик. — дейди совхоз директори, республикада хизмат кўрсатган чорвадор Аббос Бакиров. —Қўзилатиш давом этаяпти. Совхоз бўйича ҳар юз бош совлиқдан ўртача 115 тадан қўзи олишни мўлжаллаяпмиз. Тастемир Таттибоев, Абдулла Алкабоев, Мамитбек Адеев, Абдувойит Аҳмедов каби моҳир чўпонларимиз бошлиқ отарларда эса бу кўрсаткич 118—125 тага етказилади.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширайлик, меҳнат интизомини мустаҳкамлайлик

БУХОРО, 25 март. (ЎзТАГ мухбири). Бухоронинг энг катта корхонаси — КПСС XXV съезди номли тўқимачилик комбинати халқ истеъмол қиладиган сифатли молларни кўпроқ ишлаб чиқариши мумкин ва лозим. Бухоро шаҳар партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида мана шу фикр таъкидланди. Пленум КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг халқ хўжалигида меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш ва кадрлар қўнимсизлигини камайтириш тўғрисидаги қарори асосида тўқимачилик комбинатининг ишини янада яхшилаш соҳасида шаҳар партия ташкилотининг вазифаларини кўриб чиқди. Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари А. К. Каримов доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Х. Б. Жамолов, тўқимачилик комбинатининг бош директори А. Исмонлов, комбинат тўқувчиси М. Ниёзова, 163-қурилиш трестининг бошқарувчиси А. Ражабов, тўқимачилик комбинати тўқувчилик ишлаб чиқаришининг смена бошлиғи, цех партия ташкилотининг секретари Г. С. Содиқова, калава йигириш цехининг бошлиғи А. Қодирова ва бошқа ўртоқлар қатнашдилар.

Сўзга чиққан нотиқлар корхона ишга туширилгандан буён тўқимачилар коллективи калава ва газлама ишлаб чиқаришни сезиларли даражада кўпайтирганлигини қайд этиб ўтдилар. Кўпгина бригадалар ва сменалар нормаларини ошириб адо этмоқдалар, кўпроқ станокларда ишлашни муваффақиятли равишда ўзлаштириб олаётган коммунистик меҳнат зарбдорларининг катта отряди пайдо бўлди.

Шу билан бирга пленум қатнашчилари кўпдан-кўп резервларни айтиб ўтдиларки, ана шу резервларни сафарбар этиш халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг сифатини ошириш имконини беради. Комбинатда малакали ишчилар етишмаётган бир пайтда тўқимачиларнинг баъзилари ишлаб чиқариш нормаларини бажармаяптилар, интизом бузилишига йўл қўйилмоқда. Корхонада қўл меҳнатининг улуши ҳали ҳам каттадир — бунда республика Енгил саноат министрлигининг ҳам айби бор.

Пленумда Бухоро тўқимачилик комбинатини янада кенгайтиришга эътибор жалб қилинди: бу йил 57 минг йигирув камерасига мўлжалланган иккинчи йигириш фабрикасини фойдаланишга топшириш керак бўлади. Мавжуд машиналар ва асбоб-ускуналардан яхшироқ фойдаланишга эришиш зарур.

Пленумда таъкидлаб ўтилганидек, комбинат дирекцияси, Бухоро партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, барча коммунистлари сифатли газлама ва калава ишлаб чиқаришни муттасил кўпайтиришга, моллар хилини кенгайтиришга энг кўп даражада эътибор беришлари лозим. Бунинг учун мусобақанинг сафарбар қилувчи кучидан тўла-тўкис фойдаланиш, мамлакат тўқимачилик саноати энг яхши корхоналарининг, шунингдек Тошкент, Фарғона ва Бухоро тўқимачилик комбинатлари коллективларининг илғор тажрибасини собитқадамлик билан пропаганда қилиш, мураббийлик ҳаракатини авж олдириш зарур. Ишлаб чиқариш самарадорлигига, илғор тажриба мактабларида ҳам, якка-якка тартибда ҳам кадрлар тайёрлашга, комбинатдаги қурилиш ишларига, кадрларни мустаҳкамлаш, коллективни социал-иқтисодий ривожлантиришга доир проблемаларнинг бутун комплексини ҳал этишга партия таъсирини ва партия назоратини кучайтириш керак. КПСС Марказий Комитети 1979 йил ноябрь Пленуми, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумдаги нутқи талаб этганидек план топшириқлари ва қабул қилинган қарорлар бажарилиши учун кадрларнинг масъулиятини ошириш вазифаси қўйилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов шаҳар партия комитетининг пленумида нутқ сўзлади.

Қабул қилинган қарорда Бухоро тўқимачилик комбинатида ишлаб чиқариш резервларидан тўлароқ фойдаланиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, партиявий-сиёсий ишларни такомиллаштириш, тўқимачиларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини янада яхшилаш, корхона янги қувватлари қурилишини жадаллаштириш борасидаги тадбирлар белгиланди.

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

25 март куни Москвада, Катта Кремль саройида ўнинчи чақириқ РСФСР Олий Советининг биринчи сессияси очилди.

Депутатлар А. А. Громико, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, М. С. Горбачев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих ўртоқларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Сессия ёзувчи, «Советский Союз» журналининг бош редактори, депутат **Н. М. Грибачев**ни РСФСР Олий Советининг Раиси қилиб бир овоздан сайлади. Унинг ўринбосарлари ҳам сайланди.

Депутатлар сессиянинг кун тартибини тасдиқладилар. Кун тартибига мандат комиссиясини, РСФСР Олий Советининг Президиумини сайлаш, РСФСРнинг соғлиқни сақлаш ва аҳоли соғлиғини сақлашни янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги Қонуни қандай бажарилаётганлиги, РСФСР Олий Совети регламентининг лойиҳаси тўғрисидаги ҳамда РСФСР Олий Советининг доимий комиссиялари тўғрисидаги Низомга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш, РСФСР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш, РСФСР Олий Совети доимий комиссияларини, РСФСР Министрлар Советини, РСФСР Халқ контроли комитетини тузиш, РСФСР Олий судини сайлаш тўғрисидаги масалалар киритилган.

Сессияда сайланган мандат комиссиясининг докладидан сўнг депутатлар РСФСР Олий Совети Президиумини сайлаш тўғрисидаги масалани кўриб чиқишга ўтдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари депутат **К. У. Черненко**га сўз берилади. У КПСС Марказий Комитетининг топшириғига биноан депутат **М. А. Ясно**вни яна РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлаш тўғрисида таклиф киритди. Бу таклиф РСФСР Олий Советининг партия группаси ва оқсоқоллар кенгашида қўллаб-қувватланган эди.

Бу таклиф бир овоздан қабул қилинади.

РСФСР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари, РСФСР Олий Совети Президиумининг секретари ва аъзолари ҳам сайланади.

Сўнгра РСФСР Министрлар Совети Раисининг РСФСР Олий Совети Раиси номига йўллаган аризаси ўқиб эшиттирилади. Аризада айтиладики, РСФСР Конституциясига мувофиқ Россия Федерацияси Министрлар Совети ўзининг вазифалари тугаган деб ҳисоблайди ва РСФСР Олий Совети олдида ўз ваколатини соқит қилади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари депутат **М. С. Горбачев**га сўз берилади. У республика Министрлар Советининг фаолияти маъқуллансин ва депутат М. С. Соломенцев яна РСФСР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлансин, унга Россия Федерацияси ҳукуматининг состави тўғрисида таклиф киритиш топширилсин, деб таклиф қилди.

Депутатлар бир овоздан қабул қилган қарорда РСФСР Министрлар Советининг фаолияти маъқулланади. Шу қарорга мувофиқ **М. С. Соломенцев** РСФСР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинланди.

Кун тартибидаги навбатдаги масала — соғлиқни сақлаш ва аҳоли соғлиғини янада яхшилаш чоралари тўғрисида РСФСР Қонуни қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Докладчи — РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **Л. П. Ликова** ва музокараларда сўзга чиққан депутатлар таъкидлаб айтдиларки, 1971 йилда қабул қилинган бу Қонунда совет кишилари соғлиғини сақлаш борасида давлат органлари ва жамоат ташкилотлари фаолиятининг асосий принциплари ва йўналишлари ифодалаб берилган.

Соғлиқни сақлаш ишларининг моддий-техника базаси муттасил мустаҳкамланиб бормоқда. 1971 йилдан бери республикада касалхоналардаги ўринлар сони 304 мингта кўпайиб, ҳозир 1,7 миллион ўринни ташкил қилади. Республикада 19 мингтадан кўп поликлиника ишлаб турибди.

РСФСРда 539 минг врач ва 1,5 миллион ўрта медицина ходимлари меҳнат қилмоқда. 45 олий ўқув юрти олий медицина ва фармацевтика маълумотига эга бўлган мутахассисларни тайёрлаб чиқармоқда, буларда 190 минг студент ўқимоқда. Кейинги тўққиз йил ичида 16 та янги факультет очилди, шулардан 11 таси РСФСР Ноқоратупроқ зонаси, Сибирь ва Узоқ Шарқ районларида жойлашган медицина институтларида очилди.

Сессияда кишилар соғлиғини сақлаш ишидаги камчиликлар айтиб ўтилди. Бу ерда гап биринчи навбатда даволаш муассасаларини қуришга ажратилаётган капитал маблағлар самарадорлигини ошириш, ҳамма хилдаги медицина ёрдами сифати янада яхшиланишини таъминлаш зарурлиги тўғрисида борди.

РСФСР Олий Советининг сессияси 26 март куни ўз ишини давом эттиради. (ТАСС).

РЕДАКТОР КОЛОНКАСИ

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ

НАВРЎЗИ ОЛАМ серқуёш диёримиз узра дадил одим ташламоқда. Ҳамма соҳада бўлгани каби юртимизни яшил либосга буркашда ҳам ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилидан қутлуғ из қолсин деб бутун халқимиз оёққа турди. «Оқ олтин» республикаси меҳнат аҳли Ўзбекистонни боғ-роғлар масканига айлантириш учун ғайрат камарини белга боғлади.

Навқирон авлод гвардиячилари — комсомоллар ибратли ташаббус бошлаб беришди. Улар кўчат ўтказиш зарбдор ойлиги эълон қилиб, 10 апрелга қадар 3 миллион туп кўчат ўтқазишга аҳд қилишди. Улуғ Ғалабанинг 35 йиллиги шарафига яшил ёдгорлик барпо этиш ҳаракати авж олиб кетди. Самарқандлик йигит ва қизлар 22 гектар майдонда Ғалаба боғи бунёд этиб, 50 минг туп кўчат ўтқазишмоқчи. Чорак миллиондан кўпроқ йигит ва қизлардан иборат чўлқуварлар Ғалаба боғлари ва хиёбонлари барпо этишга енг шимариб киришдилар.

Тошкент шаҳри аҳолиси шу кўклам фаслида 1 миллион 350 минг туп кўчат ўтқазиш, янгидан 40 хиёбон бунёд этиш, кенг миқёсда кўкаламзорлаштириш ишлари ўтказишни мўлжаллаб туришибди.

Корхоналарнинг коллективлари, ўқув юртларининг мураббийлари ва талабалари, мактаб ўқитувчилари ва ўқувчилари ҳар ҳафтанинг муайян кунлари ҳашарга чиқиб, болалар боғлари ва хиёбонлари яратиш, кўкаламзорлаштириш ишларига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Боғ-роғлар бунёд этиб, юртимизни яшил либосга буркаш ҳаракати авж олиб кетганлиги ҳақида редакциямизга кўплаб хат-хабарлар келиб турибди.

—Наманган шаҳар, Баҳор маҳалласида Абдулла ота Мўминов истиқомат қиладилар, деб ёзади жамоатчи мухбиримиз А. Насриддинов. — Отахон Наманагансой қирғоғига 3200 туп кўчат, шу жумладан 1700 туп олма, нок, анжир, гилос, ёнғоқ кўчатларини ўтқазишга сўз берган. «Бу — менинг бахтиёр ҳаётимиз ижодчиси Улуғ Ленин таваллудининг 110 йиллигига шахсий тўёнам бўлади» деб айтди Абдулла ота.

Халқимиз яхшидан боғ қолади, деб бежиз айтмаган. Бундай ташаббускорлар сафи кун сайин ортиб бормоқда.

Республикамизни боғ-роғлар билан безашдек муқаддас ишдан ҳеч ким четда қолмаслиги керак. Ҳар биримиз ақалли бир жуфтдан кўчат ўтқазсак, юртимизда неча минг гектарлаб боғлар, ҳиёбонлар барпо бўлишини унутмайлик.

Қуёш ярақлаб чиқиб замин сийнасига ўзининг саховатли нурларини дув тўкадиган кунлар бошланяпти. Шу ғанимат дамлардан фойдаланиб, республикамизнинг ҳамма жойларида кўчат ўтказишни қизитиб юбориш пайти келди. Афсуски, ҳамма жойда ҳам шундай қилиняпти деб бўлмайди. Қурилиш материаллари саноати, Енгил саноат министрликларининг, Балиқчилик хўжалиги давлат комитетининг жойлардаги ташкилотларида боғ-роғлар яратишга етарли эътибор берилмаяпти. Тегишли ташкилотларнинг раҳбарлари ва мутахассислари бундан зарур хулосалар чиқариб олиб, шу ғанимат дамларнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланишлари, республикамизни яшил либосга буркашдек қутлуғ ишда бош-қош бўлишлари зарур.

Яна бир мулоҳазани ўртага ташлаш ўринли бўлур эди. Республикамизда ҳар йили куз ва баҳор фаслари миллион-миллион туп дов-дарахт ўтқазилиб, мажбурият бажарилгани ҳақида тегишли идора ва ташкилотларга рапортлар ёзилади. Шу билан иш битган ҳисобланади. Аслида эса, ўтқазилган ҳар бир туп кўчатнинг амал олиши, мевага кириши, шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасига чирой бахш этиши учун қайғуриш муҳимдир. Ана шундагина бирор туп ҳам ниҳол нобуд бўлмайди, боғ-роғлар гуркираб ўсади, дилимиз равшан бўлади.

Кўчат экинг, боғ қилинг! Бу шиор ҳаммамизга тааллуқли даъватдир.

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин 55 томлик Тўла асарлар тўпламининг 49-томини ўзбек тилида босмадан чиқарди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институти — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти филиали томни босмага тайёрлаган ва у Тошкент полиграфия комбинатида чоп этилган.

(ЎзТАГ).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ САТРЛАРИ ИЗИДАН

ЖАНУБ ДАЛАСИНИНГ КУМУШ КАМАРИ

2. Идора ўзанлари бўйлаб

...Жизганак бўлиб кетган саҳро воҳага бир неча кун кетма-кет гармсел пуркади. Ғўза барги сўлиб, қурий бошлади. Сувчилар экинни қутқариб қолиш учун далага икки баравар кўп сув беришди. Суғориш каналларида кишиларнинг кўз ўнгида сув камайиб кетди. Сув тақсимлаш иншоотларидан узоқроқда жойлашган хўжаликларнинг аҳволи айниқса оғир эди. Аммо ҳамма экинлар қутқариб қолинди: пахтакорлар сувдан фойдаланиш ҳақамларига — суғориш системалари бошқармасининг ёрдамига қараб ўтирмасдан сувни биродарларча баҳам кўришди.

Туркманистоннинг пахтакор районларидан бири бўлган Дарҳон ота мелиораторларининг ўзаро ёрдам кўрсатишидан келтирилган бу мисол якка-ёлғиз эмас. Сув тахчил бўлган йилларда қўшни районлар, областлар ва Ўрта Осиё республикаларининг сув хўжалиги органлари ҳамиша ўзаро келишиб, умумдавлат манфаатларини кўзда тутган ҳолда ҳаракат қилишади. Шунга қарамай, жануб даласи сув ресурслари камайиб қолганида обиҳаётни истеъмол қилишга маҳаллийчилик, идорачилик нуқтаи назаридан ёндашиш ҳоллари учраб туради. Ҳозир Амударё ва Сирдарё ҳавзасида ўндан ортиқ йирик ва юзлаб майда бош иншоотлар, колхоз ва совхозлар территориясида жойлашган сувни тақсимловчи минглаб шохобчалар мавжуд. Мана шу мураккаб мелиорация системаси иккита иттифоқ министрлиги (СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги), беш республиканинг Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари ҳамда Қорақалпоғистондаги суғориш системаларининг битта бошқармаси қарамоғига киради. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, идорама-идора бўлинишлар ирригация системалари қурилиши, гидроиншоотлар бунёд этишга сарфланадиган куч ва давлат маблағларини сочиб юборишга, сувнинг беҳуда сарфланишига олиб келади. Тожикистон, Ўзбекистон ва Туркманистоннинг бир-бирига қўшни районларида ўзаро яқин масофада жойлашган сув тақсимлагичлар, ёнма-ён суғориш каналларини кўриш мумкин. Кўпгина хўжаликлар ўз қўшнилари манфаатига зид равишда каналларда қўшимча насос станциялари қуришади. Тўғри, «Ўз уйим, ўлан тўшагим» қабилида иш тутувчи колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига жарима солишади, уларни жазолашади. Аммо, аҳвол жуда секин ўзгаряпти. Мелиоратор олимлар ва миришкорлар бундан халос бўлишнинг бошқа бир йўлини топишди. Уларнинг фикрича, Амударё ва Сирдарё ҳавзасида ягона сув хўжалиги сиёсатини амалга оширувчи республикалараро орган ташкил этиш керак. Ирригация ва мелиорация қурилиши миқёслари йил сайин ошмоқда, бу муҳим тармоқни бошқариш эса эскичасига — бир-биридан ажралган ҳолда олиб борилмоқда. Ҳозир электр энергияси ягона марказдан тақсимланаётгани каби жанубий республикалар экономикасини ривожлантиришнинг асоси бўлган сув ҳам «халқасимон» тарзда тақсимланмоғи лозим.

Бу ҳол Ўрта Осиё дарёлари сувидан фойдаланишни яхшилаган бўлур, эди деб ўйлаймиз.

Олимлар сув нобудгарчилигининг энг кўп проценти — учдан бир қисми хўжаликларнинг ички суғориш тармоқларига тўғри келишини ҳисоблаб чиқишган. Бунинг асосий сабабларини ҳам айтиб беришган. Каналларнинг ёмон аҳволга солиб қўйилгани, улардан фойдаланишда йўл қўйилаётган хатолар шунга олиб келган. Нима ҳам қилардиқ, бу тўғри гап, дейишади хўжалик ходимлари. Улар суғориш системаларини ўз имкониятлари даражасида батартиб сақлашга интилмоқдалар. Аммо, афсуски, ҳозирги пайтда бу имкониятлар жуда оз. Каналларни тозалаш учун колхозларда техника, қоплама материаллар, энг муҳими — тобора мураккаблашиб бораётган ирригация системаларини бошқаришга қобилиятли мутахассислар етишмайди. Масалан, Туркманистон колхозларида дипломли гидротехник инженерни онда-сондагина учратиш мумкин, Тожикистон ўқув юртлари зарур мутахассисларнинг атиги ярмини тайёрламоқда.

Ирригация тараққиётининг ҳозирги босқичида суғоришни механизациялаш ва автоматлаштириш муҳим аҳамият касб этмоқда. Бунинг учун саноат бугунги кунда қатор мосламалар ва машиналар ишлаб чиқармоқда. Шулардан бирини биз Сирдарёнинг «Малик» совхози далаларида кўрдик. Сув каналдан эгатларга кўчма суғориш агрегатларидан насос ва эгилувчан шланглар орқали оқизилади. Кўчма суғориш агрегатлари тракторга осилади. 2100 гектар ерни 23 киши суғоради. Бунда одатда катта майдонларни эгалловчи ўқ ариқларга эҳтиёж қолмайди, экин парваришининг кейинги жараёнлари тезлашади. Аммо, «Главсоюзмашхлопководство» корхоналари бундай агрегатларни жуда кам ишлаб чиқармоқда.

Янги ўзлаштирилган ерларда ва баъзи эски ерлардаги обод массивларда лотоклар ўтказилган, ер ости сув ўтказгичлар қилиниб, улардан гидрантлар чиқарилган. Суғориш эгилувчан шланглар билан олиб борилади. Қўриқ хўжаликлари бу шланглар билан фақат совхозларни фойдаланишга топшириш чоғида таъминланадилар. Устига-устак бу шланглар иккинчи йилиёқ ишдан чиқиб, узоқ вақт хизмат қилмайди. Истасанг, истамасанг ўқ ариқ ва кетмонга қайтишга тўғри келади — бу эса намлик ва экин майдонларидан маҳрум бўлиш демакдир. Жиззах шаҳрида пластмасса буюмлари ишлаб чиқарадиган махсус завод қурилди. Аммо корхона полиэтилен қувурлар ишлаб чиқариш планларини муттасил уддалай олмаётир. Лекин маскарадда кийиладиган маска ва ўйинчоқларни реализация қилишда, унинг олдига тушадигани йўқ. «Узбекхимпласт» бирлашмасининг умумий ишлаб чиқариш ҳажмида мелиораторлар учун маҳсулотлар атиги ўн процентни ташкил этади.

Колхоз ерларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ишига маблағ ажратишда ҳам чалкашликлар бор. Экинзорларни капитал текислашни олайлик. Ҳосилдорлик ва сув сарфи кўп жиҳатдан шунга боғлиқ. Бу муҳим агротадбир еттита операцияни ўз ичига олади. Далаларни бульдозерлар ва скреперлар билан текислаш, тупроқни юмшатиш, унга органик ўғитлар солиш, узун базали текислагичлар билан уч йўналишда юриш, дискалаш, суғориш учун жўяк олиш шу жараёнга киради. Банк эса хўжаликларга фақат дастлабки икки операция учун маблағ беради.

Равшанки, ер ва ирригация шохобчалари тубдан қайта қуришга муҳтож бўлганидан колхозлар район сув хўжалиги ташкилоти билан шартнома тузишади. Бу ташкилот ушбу ишларни хўжаликларнинг мелиоратив отрядларига нисбатан ҳам тез, ҳам яхшироқ бажаради. Чунончи, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги бўлинмалари мураккаб мелиорация системаларидан доимий фойдаланиш ишини ҳам ўз зиммаларига олишган. Ҳозирги пайтда республика хўжаликларидаги олти минг қудуқ ва етти минг километрдан кўпроқ коллектор-дренаж шохобчалари министрлик қарамоғидадир. Яна бир муҳим факт: колхоз гидротехникларининг 80 проценти Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигидан маош олади. Аммо буларнинг ҳаммаси ими-жимида қилинган. Нега энди ташаббусни қонунлаштириш мумкин эмас?

Икки идора хатти-ҳаракатининг номувофиқлигини шундай бир факт билан изоҳлаб бериш мумкин. Олдинги мақолада биз хўжаликларнинг ички мелиорация системаларини қайта қуриш муаммоларига тўхталгандик. Бунга шуни қўшимча қилмоқчимиз: халқ маблағлари ва вақтни беҳуда сарфлашнинг олдини олиш учун ҳосилдорлик кумуш камарларини реконструкция қилиш жараёнини тегишли норматив ҳужжатлар билан тартибга солиб қўйиш керак. Бундан беш йил илгариёқ Ўрта Осиё ирригация илмий-тадқиқот институти бундай ҳужжатни ишлаб чиққан, бу ҳужжат СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг илмий-техника кенгашида кўриб чиқилиб, маъқулланган эди. Энди гап СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг қандай баҳо беришида қолган эди. Афсуслар бўлсинки, министрликда шу дамгача оғизларига талқон солиб олиб, лом-мим демай келишмоқда.

— Хўжаликларнинг ички коллектор-дренаж системаларини Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги балансига ўтказиш керак, деб ҳисоблайман. Суғориш шохобчаларининг бошқа баъзи мураккаб техника иншоотларини ҳам шундай қилиш лозим, — деб ўз фикрини билдирди Ашхободдаги «Социализм» колхозининг раиси К. Ўрозов, — Нима учун дейсизми? — Жанубнинг суғориладиган далалари деярли дам олиш ни-малигини билмайди. Каналлар икки ойдан сал кўпроқ вақт мобайнида сувдан холи бўлади. Бундай шароитларда кучларни жамлаш билангина шохобчаларни ремонт қилиш ва тозалашни муваффақиятли ҳал этиш мумкин. Бундай кучга эса ҳаммадан кўра мелиораторлар кўпроқ эгадирлар...

Тажрибали хўжалик ходимининг фикри аниқ-равшан: хўжаликларнинг йирик ички суғориш ва коллектор-дренаж шохобчаларини лойиҳалаш, қуриш ва фойдаланишга топширишни бир қўлга ўтказган маъқул.

Аммо ёғ тушса ялагудек қилиб тайёрланган суғориш системаси бўйлаб далага сув келди, эгатларни тўлдирди дейлик. Сув нобудгарчилиги шу билан барҳам топадими? Ҳамма нарса сувчининг маҳорати ва онглилигига боғлиқ. Жанубий республикалар бўйлаб қилган сафаримизда сувдан омилкорлик билан фойдаланиш намуналари билан бирга бунга қарама-қарши воқеаларни ҳам учратдик. Гоҳ у ер, гоҳ бу ерда экинзордан ўпқон бўлиб чиқиб кетаётган сувни, йўллар ва тақирликлардаги катта-катта кўлмакларни, чучук сув коллектор-дренаж шохобчаларига ҳеч бир назоратсиз оқизиб юборилаётганини кўрдик. Сувдан фойдаланиш қоидаларини бузувчиларга нисбатан тегишли чоралар кўрилмоқда, албатта: уларга жарима солинмоқда, вазифаларидан олиб ташланмоқда, баъзилари эса ҳатто қора курсига ўтқазилмоқда. Аммо айрим кишиларнинг хўжасизлиги натижасида давлат кўраётган зарарни бу билан қоплаб бўлармиди? Чамаси, суғориш системаларидан коллектив бўлиб фойдаланувчилар доирасида тағин ҳам таъсирчан иқтисодий чоралар кўриш лозим бўлса керак.

Далага оқиб келадиган сув табиатнинг эҳсони. Шу боисдан колхоз ва совхозлар ундан одатда текин фойдаланишлари керак, деб ҳисоблашади. Лекин шундайми? Канал қазиш, уларга бетон ётқизиш, сув тўплаш иншоотлари қуришга давлатнинг жуда катта маблағлари сарфланган. Далага оқиб келадиган сув кўп жиҳатдан инсон меҳнатининг маҳсули бўлиб қолди, уни меъёрсиз ва фойдасиз сарфлаш — халқ хўжалигига бевосита зарар етказиш демакдир. Шу боисдан ҳам Ўрта Осиёдаги бир қанча экономистларнинг сув ресурсларини иқтисод қилиш тадбирларини ишлаб чиқиш ҳақида киритган таклифлари диққатга сазовор бўлса керак, деб ўйлаймиз.

Шуни айтиш керакки, жанубий республикаларнинг пахтакорлари ва мелиораторлари илмий ходимлардан бу масалани ҳал этишдагина ёрдам кутаётганлари йўқ. Кейинги йилларда Ўрта Осиёнинг асосий кумуш камарлари бўлган Амударё, Сирдарё, айниқса бу дарёларнинг ўрта ва қуйи оқимларида шўрланиш кескин кўтарилди. Айтайлик, дарёларнинг манбаида ҳар литр сувда атиги 0,4 грамм туз бўлса, қуйи оқимига келиб бу рақам тўрт баробар ортади! Экинзорлардан каналлар орқали дарёга ташланаётган ер ости сувининг касофати бу. Дренаж сувидан «фойдаланиш»нинг бундай усули ўзгартирилмаса, яқин орада ҳавза қуйи оқимларидаги сувнинг шўрланиши керагидан ҳам ортиб кетиб, сув амалда суғориш учун яроқсиз ҳолга келиб қолади.

Ҳозир олимлар нимани таклиф этишяпти? В. Журин номли Ўрта Осиё ирригация илмий-тадқиқот институти, «Средазгипроводхлопок», «Туркменгипроводхоз», «Ўзгипроводхоз» ва бошқа бир қанча институтлар ер ости сувларини бошқа ёққа оқизиш ва ундан фойдаланиш муаммолари устида иш олиб боришяпти. Бир қанча қизиқарли таклифлар тайёрланди. Афсуски, буларнинг ҳаммаси маҳаллий характерга эгадир. Иқтисодий асосланган, тажрибадан ўтказилиб, жорий этишга яроқли деб топилган комплекс ечимлар эса ҳозирча йўқ. В. Журин номли Ўрта Осиё ирригация илмий-тадқиқот институтининг илмий-техникавий фаолияти жиддий равишда яхшилашга муҳтождир.

Илмий тадқиқотларни бошлашдан янгиликларни амалиётга жорий қилишгача бўлган йўл ниҳоятда олис. Ўрта ҳисобда бунга 7-8 йил вақт кетади. Буларнинг ҳаммасига олимларнинг ўзлари айбдор эмас, албатта. Янгиликни жорий этишга ишлаб чиқарувчиларнинг ўзлари ҳам тўсқинлик қилишади.

Ўрта Осиёда сувдан оқилона фойдаланиш муаммолари доираси бу билангина чекланиб қолмайди. Сув камчилиги ортиб борган сари, жанубий республикаларда янги қўриқ ерлар ўзлаштирила борган сари бу муаммолар тобора кескинлик касб эта боради. Сибирь дарёларининг бир қисмини Ўрта Осиё ва Қозоғистонга оқизиш масаласи эътиборга ва чуқур ўрганишга лойиқдир.

Давлат манфаатлари иқтисодий, ташкилий-техникавий ва социал жиҳатларни ҳам ўз ичига олган кўп мақсадли комплекс программа ишлаб чиқишни тақозо этади. Бунда мамлакатнинг илмий-тадқиқот, лойиҳалаш институтлари, планлаштирувчи ва хўжалик органлари биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари лозим.

Ўрта Осиё дарёларининг сувидан оқилона фойдаланиш ишлари доирасига ер билан боғлиқ бўлган кишиларни жалб этиш билангина кифояланиб қолмаслик керак. Қишлоқ ва шаҳарда ҳам, дала ва цехда ҳам, эгат ва квартирада ҳам — ҳамма жойда сувнинг исроф қилинишига қарши ғов солиш лозим. «Ҳар томчи сув олтин заррасига тенг» — саҳрога обиҳаёт бахш этувчи сув азалдан шундай қадрланади.

Н. ГЛАДКОВ, О. ЛАТИФИЙ, Н. МОРОЗОВ, И. МУҚИМОВ, В. ЯХНЕВИЧ.

(«Правда»нинг махсус мухбирлари).

Душанба—Ашхобод—Тошкент.

(«Правда», 23 март).

*. Охири. Боши газетамизнинг кечаги сонида эълон қилинган.

«Хорезмводстрой» трести Урганч қурилиш-монтаж бошқармасининг экскаватор машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Михаил Иванович Довбня меҳнатда улкан зафарларга эришмоқда. У бир беш йилликда икки беш йиллик нормани аллақачон бажариб, ҳозир 1986 йилнинг май ойи ҳисобига ишламоқда. Мана беш йилдирки, у билан ёнма-ён бир экскаваторда ўғли Владимир ҳам ишлаб турибди. Ота унга ишчи номини улуғлашни сингдира олди. Суратда: М. И. Довбня (ўнгда) ўғли, илғор экскаваторчи Владимир билан бирга.

Қ. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИДА ПАРТИЯВИЙ-СИЁСИЙ ИШЛАРНИ ЯНАДА ЯХШИЛАЙЛИК

ШИОРИМИЗ: СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК

Мамлакатимиз халқ хўжалиги барча тармоқларини динамик равишда ривожлантириш шароитларида, янги иқтисодий районларни ўзлаштиришда транспорт ҳамма турларининг, айниқса, темир йўлнинг роли беқиёс ўсиб бормоқда. Темир йўл транспорти ишидаги уюшқоқлик ва жипсликни таъминлашда унга партиявий раҳбарлик катта аҳамиятга эгадир.

КПСС XXV съезди қарорларида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия Марказий Комитетининг 1979 йил ноябрь Пленумида сўзлаган ёрқин нутқида темир йўл транспорти ходимларининг фаолияти чуқур таҳлил этилиб, жиддий нуқсон ва камчиликлар рўй-рост очиб ташланди. Темир йўл транспорти корхоналари ва ташкилотлари ишини ҳозирги кун талаблари даражасига кўтариш бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини активлаштиришни, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлигини оширишни, уларни ҳал қилувчи участкаларга қўйиш, коллективларни халқ хўжалиги планлари ва зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар қилишни тақозо этмоқда.

Иттифоқимизнинг йирик магистралларидан бири бўлган Ўрта Осиё темир йўлининг кўп минг кишилик коллективи ўз фаолиятида жонажон партиямиз XXV съездининг ҳаётбахш йўл-йўриқларига, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларига амал қилган ҳолда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини юксалтиришда муайян ютуқларга эришмоқда. 1979 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида эришган катта ютуқлари, СССРни иқтисодий ва социал ривожланиш давлат планини муваффақиятли адо этганлиги учун Ўрта Осиё темир йўли КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланди. Унинг номи СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасидаги Бутуниттифоқ «Ҳурмат тахтаси»га ёзиб қўйилди.

Бунда темир йўлдаги энг катта Тошкент пассажир станцияси коллективининг ҳам ўзига яраша ҳиссаси бор. Шуни зўр ифтихор билан айтиш керакки, СССР Темир йўллар министрлиги, партия органлари, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси станциямизни янада тараққий эттиришга, йўловчиларга хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга, цех ва корхоналарни техникавий қайта жиҳозлашга, йўлларни электрлаштиришга, ҳаракатдаги составларни янгилашга, ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат шароитини яхшилашга катта эътибор бериб келмоқдалар. Шу туфайли станциямиз коллективи ўнинчи беш йиллик тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари, 20 декабрда бажариш шарафига муяссар бўлди. Йўловчиларга хизмат кўрсатишнинг илғор усулларини жорий этди, технология анча такомиллаштирилди. Жумладан, Тошкент вокзалида ахборот хизматининг фаолияти анча яхшиланди. Вокзал ва платформалардаги барча залларда справка-ахборот қурилмалари ўрнатилди. Марказий зал реконструкциядан чиқарилиб, у ўзбек халқ миллий нақшлари билан безатилди.

Шаҳар атрофига қатновчи поездлар замонавий вокзали ишга туширилди. Унда поездлар қатновини ифодаловчи нурли жадвал ишлаб турибди. АБ-6М такомиллашган автоматлари ўрнатилганки, у туфайли йўловчилар билет олишда, анча афзалликка эга бўлдилар. Янги, ҳар томонлама кулай, шинам, 200 ўринли «Локомотив» меҳмонхонаси қуриб битказилиб, транзит йўловчилар учун фойдаланишга топширилди. Амалга оширилган бундай ташкилий-техникавий тадбирлар билетларни рўйхатга олиш жараёнини тезлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва йўловчиларга хизмат кўрсатиш маданиятини юксалтириш имконини берди.

Станциямиз коллективи социалистик мусобақани кенг авж олдириш, илғор тажрибаларни, қимматли ватанпарварлик ҳаракатларини жорий этиб, меҳнатни ташкил қилишнинг форма ва усулларини такомиллаштириб бормоқда. Бу изсиз қолаётгани йўқ. Коллективимиз 1979 йил тўртинчи квартали якунларига кўра, СССР Темир йўллар министрлиги ва тармоқ касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди. Ўнинчи беш йиллик бошлангандан бери, яъни 16 кварталдан буён станциямиз сурункасига ана шундай юксак мукофотга лойиқ кўрилмоқда. Инженер-техник ходимлар, хизматчилар ва ишчиларнинг бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилишлари, командирлик состави, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг кундалик сабот ва матонат билан олиб бораётган ташкилотчилик фаолияти муваффақиятларимиз гарови бўлмоқда. Биз ташаббускор, меҳнатсевар кишиларнинг, социалистик мусобақа пешқадамларининг, буюк доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига зарбдор вахтада туриб, ажойиб меҳнат намунаси кўрсатаётган ходимларимизнинг номини ҳурмат билан тилга оламиз. А. Скачкова, А. Мирзаев, Я. Султонов, П. Тищенко, Р. Аҳмедов, Т. Расулов, В. Гришченкова сингари коммунистик меҳнат зарбдорларининг сафи тобора кенгайиб боряпти.

Коллективимиз тўплаган бой тажриба кўпчиликни қизиқтирмоқда. Буни ҳисобга олиб биз Тошкент пассажир станциясида Ўрта Осиё темир йўли илғор тажриба мактаби машғулотларини ўтказдик. Бизнинг станция айрим бўғинлари ишини яхшилашдаги меҳнатимиз СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг биринчи даражали диплоМи билан тақдирланди. Бир қатор ишлаб чиқариш новаторлари кўргазма медаллари билан мукофотландилар.

Партия бизни эришилган ютуқлар билан чегараланиб қолмасликка, янги марраларни эгаллашга, бутун диққат-эътиборни ҳал қилинмаган муаммоларга, йўл қўйилаётган нуқсон ва камчиликларни бартараф этишга ўргатиб келмоқда. Маълумки, ҳар қандай ишлаб чиқариш коллективи фаолиятининг асосий кўрсаткичи меҳнат унумдорлиги бўлиб, бизнинг коллективимиз ҳам уни тобора ўстиришга катта эътибор бериб келаётир. Станциямиз меҳнат аҳли 1979 йил меҳнат унумдорлигини юксалтириш планини 0,6 процент ошириб адо этишга муваффақ бўлди. Бироқ, уни янада юксалтириш имконлари бор эди. Афсуски, ҳамма цехлар ҳам кўнгилдагидек ишлади, деб бўлмайди. Ўтган йили багаж цехи ва юкларни сақлаш камералари ўз имкониятлари даражасида ишламай, маҳаллий даромад олиш йиллик планини уддалай олмадилар.

Станциямиз коллективи ростовлик ва янгийўлликларнинг «Сафимизда биротта ҳам қолоқ бўлмасин!» шиорига қўшилиб ишлаётган экан, қолоқ цехларни илғорлар даражасига олиб чиқиш, биротта ҳам смена ва б... данинг орқада қолишига йўл қўймаслигимиз керак. Бунинг учун КПСС Марказий Комитетининг яқинда қабул қилинган «Темир йўл транспортида партиявий-сиёсий ишларни яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қароридан келиб чиқиб, кишиларни тарбиялашда, социалистик мусобақани ташкил этишда, илғор тажрибаларни жорий қилиш ҳамда новаторлик ташаббусларини қўллаб-қувватлашда, темирйўлчиларнинг меҳнат ва маиший шароитларини яхшилашда талабчанликни оширишимиз даркор. Бу масалаларни яқин орада бўладиган партия йиғилишида ҳар томонлама муҳокама қилиб оламиз.

Ўнинчи беш йиллик якунловчи йилининг дастлабки квартали ҳам охирлаб бормоқда. Коллективимиз ўтган йилги зафарларни мустаҳкамлаш ҳамда кўпайтиришга интилиб, ҳозир ҳар қачонгидан кўра яхшироқ ишлашга интилмоқда, ёзги мавсумга пухта тайёргарлик кўрмоқда. Биз йўловчиларни жўнатиш планини СССР Конституцияси куни — 7 октябргача ўринлатиш, йўловчиларга намунали хизмат кўрсатувчи коллектив номини олишга сўз берганмиз. Йилнинг дастлабки икки ойидаги иш кўрсаткичлар мажбуриятнинг шараф билан бажарилишидан гувоҳлик бераётир. Январь, февраль ойларида йўловчиларни жўнатиш плани 101,7 процент, пассажир поездларини жўнатиш топшириғи 104 процент бажарилди. Меҳнат унумдорлиги плани 101,4 процентга етказилиб, жанубий йўналишга қатновчи поездлар сонини кўпайтириш ҳисобига маҳаллий даромад олиш топшириғи 116,5 процент адо этилди. Биринчи квартал топшириқларини барча кўрсаткичлар бўйича адо этганимиз ҳақида муддатидан олдин ғалаба рапорти берамиз.

Н. УСМОНОВ,
Тошкент пассажир станциясининг бошлиғи.

ЛАОСДАГИ РЕВОЛЮЦИЯ ТЎҒРИСИДА КИТОБ

Лаос Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Лаос Халқ Демократик Республикасининг Бош министри Кэйсон Фомвиханнинг босмадан чиққан китоби «Лаосдаги революциянинг баъзи бир асосий сабоқлари ва бош вазифалари» деб номланган.

Китобда Лаос халқининг империалистик агрессорларга ва уларнинг малайларига қарши олиб борган кўп йиллик озодлик курашининг асосий фазилатлари ва баъзи бир хусусиятлари анализ қилинади. Автор аграр мамлакат шароитида революциянинг характери ва вазифалари тўғрисида, Лаос ватанпарварлик кучларининг ғалаба қозониши учун СССР, Вьетнам ва бошқа қардош социализм мамлакатлари берган ёрдамнинг катта аҳамияти ҳақида батафсил ёзади. Шу мамлакатда янги жамият қурилиши Лаос Халқ революцион партиясининг раҳбарлик роли тўғрисидаги масала муфассал ёритилган.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чоп этган.

(ТАСС).

ДАВР ТАЛАБИ

КПСС ТАРИХИ ВА ПАРТИЯ ҚУРИЛИШИ ЮЗАСИДАН ДОКТОРЛИК ВА КАНДИДАТЛИК ДИССЕРТАЦИЯЛАРИНИ ЁҚЛАШ БЎЙИЧА ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН СОВЕТЛАР РАИСЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Партия ва ҳукуматимизнинг мамлакат халқ хўжалигини етук мутахассислар билан таъминлаш борасидаги тадбирларини амалга оширишда ижтимоий фанлар кафедралари ва ихтисослаштирилган илмий советларнинг роли каттадир. Ҳозирги кунда республикамиз Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига қарашли олий ўқув юртларида 178 та ижтимоий фанлар кафедралари бўлиб, шулардан 39 таси КПСС тарихи кафедрасидир.

Мамлакатимиз халқ хўжалиги, фан ва маданиятини ривожлантиришда ва юксалтиришда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Олий мактабни янада ривожлантириш ва мутахассислар тайёрлаш сифатини ошириш тўғрисида» ҳамда «Олий ўқув юртларидаги илмий-тадқиқот ишларининг самарадорлигини ошириш ҳақида»ги қарорлари мутахассис кадрлар тайёрлашда биз учун катта қўлланма бўлди, бу соҳада сифат жиҳатидан янги босқични бошлаб берди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Илмий ва илмий-педагогик кадрлар аттестациясини янада такомиллаштириш тадбирлари тўғрисида» ва КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорлари КПСС тарихи бўйича ихтисослаштирилган илмий Советларнинг фаолияти учун жуда муҳим аҳамиятга молик ҳужжат бўлди. Бу ҳужжатларда юқори малакали илмий ва илмий-педагогик кадрларни тайёрлаш, тарбиялаш ва аттестация қилишни такомиллаштиришнинг аниқ вазифалари белгилаб берилди. Илмий ва илмий-педагогик кадрлар тайёрлашда В. И. Ленин номли Тошкент давлат университетининг КПСС тарихи бўйича кандидатлик унвони берувчи ихтисослашган илмий Совети катта ишлар қилмоқда. Ўнинчи беш йилликнинг тўрт йили ичида 45 диссертация ёқланди.

СССР Министрлар Совети қошидаги Олий Аттестация Комиссияси, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ва КПСС Марказий Комитети қошидаги Марксизм-ленинизм институти томонидан уюштирилган КПСС тарихи ва партия қурилиши юзасидан докторлик ва кандидатлик диссертацияларини ёқлаш бўйича ихтисослаштирилган Советлари раисларининг Бутуниттифоқ кенгаши юқори малакали олимлар тарбиялаб етиштириш йўлида шубҳасиз муҳим босқич бўлади. Тошкентда ўтаётган бу анжуманда Москва, Ленинград, Ўрта Осиё республикалари ва Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларидан келган атоқли олимлар қатнашмоқдалар. Улар ихтисослаштирилган илмий Совет томонидан оппонентларни тайинлаш, диссертацияларни ташқи рецензия қилиш учун илмий ташкилотларни мақсадга мувофиқ танлай билиш, илмий анализларнинг ВАК талабларига тўла жавоб бериши, Советлар ишини янада пухта йўлга қўйиш юзасидан кўпгина қимматли фикрлар билдирмоқдалар.

Ёқланган ва ёқлашга тайёрланаётган диссертацияларнинг темаси тобора актуал характер касб этмоқда, илмий жиҳати ошиб, ҳаёт билан алоқадорлик томони кучайиб бормоқда. Ёқланган диссертацияларнинг кўпчилиги тема жиҳатидан КПССнинг совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги фаолиятига, партия қурилиши масалаларига, партиямизнинг аҳоли иқтисодий ва маданий даражасини ошириш соҳасидаги ғамхўрлигига, комсомол ва касаба союзлари тарихига бағишланди.

Совет ўз фаолиятида ҳимоя қилинган диссертацияларда илгари сурилган қоида ва таклифларни, яъни диссертация якунларини амалий ишга татбиқ қилиш масаласига алоҳида аҳамият бермоқда. Совет қошида жорий қилиш группаси тузилган.

Жорий этиш группаси ҳар бир диссертациянинг аҳамияти ҳақида ва ундан қаерда амалий ишга фойдаланиш мумкинлиги ҳақида тавсиянома беради. Бунинг учун диссертация муаллифининг фаолияти, бу ишга ёзилган рецензиялар, олинган фикр ва мулоҳазалар ва диссертацияда илгари сурилган тавсияларнинг амалга оширилганлиги тўғрисидаги справкалар ўрганиб чиқилади.

Тажриба жорий этиш группасининг фаолияти мақсадга мувофиқ эканлигини, бу группа билан диссертация тавсияларини амалга оширадиган ташкилотлар ўртасидаги алоқаларни янада кучайтиришнинг катта имкониятлари борлигини кўрсатмоқда.

КПСС тарихи бўйича ихтисослаштирилган илмий Совет ишининг тажрибаси шуни кўрсатадики, ҳимоя қилиш учун юборилган диссертацияларнинг кўпчилиги давр талабига, ВАК талабига асосан жавоб беради. Лекин баъзи диссертацияларда муҳим камчилик ва нуқсонлар ҳам учрамоқда. Илмий Совет ўз фаолияти даврида еттита диссертацияни қайтарди.

Шундай диссертацияларни тавсия қилган кафедралар илмий Совет аъзолари ҳимоя учун юбориладиган диссертацияларнинг илмий томонини, самарадорлигини, қолаверса, мазкур илмий ишларнинг муаллифларини ҳар томонлама, пухта ўрганиб чиқишлари жуда муҳимдир. Ҳозирги вақтда илмий кадрлар савиясига эътибор тобора кучайиб бормоқда. Бу соҳада кадрларни тегишли аспирантураларда тайёрлаш жуда муҳимдир. Шунга қарамай, олий ўқув юртларида КПСС тарихи бўйича аспирантураларга қабул қилиш планларини кенгайтириш керак. Айни вақтда диссертация ёзаётганларга яқиндан ёрдам бериш мақсадида йирик олий ўқув юртларининг КПСС тарихи кафедралари қошида стажёрлик тажрибасини кенгайтириш лозим. КПСС кафедраларининг тажрибали профессор ва доцентларини жойларга тез-тез юбориб туриш ва улар зиммасига илмий ишлар бўйича ҳам ёрдам кўрсатиш вазифасини юклаш тажрибасидан янада кенгроқ фойдаланиш зарур.

Юқори малакали кадрлар тайёрлашда ҳар бир мутахассиснинг кандидатлик минимуми имтиҳонларини топшириш сифатини кўтаришга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Шунинг учун ҳимояга тайёрланувчи янги тартибга кўра, асосий мутахассислик бўйича минимум имтиҳонни диссертацияни қаерда ёқламоқчи бўлса, ўша ерда топшириш кўзда тутилади. Бу қоидага амал қилиш КПСС тарихи кафедралари учун, айниқса, муҳимдир.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати малакали мутахассис кадрлар тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқда. Яқинда Москвада бўлиб ўтган олий ўқув юртлари ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида қайд қилинганидек: «Олий ўқув юртларининг профессорлари ва ўқитувчилари, барча ходимлари бундан буён ҳам Ватанимизнинг социал-иқтисодий ва фан-техника тараққиёти авангардида борадилар».

Совет олий мактабининг ҳаёти Ленин партияси ва совет халқининг буюк ишлари билан, мамлакатимизни янада ривожлантириш истиқболлари билан чамбарчас боғланган. Олий мактаб, унинг ихтисослаштирилган илмий Советлари — халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг барча тармоқлари учун малакали кадрлар тайёрлаш мактаби ва ташкилоти бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

А. ҲАМИДХЎЖАЕВ,
ТошДУнинг КПСС тарихи бўйича ихтисослаштирилган илмий Совети раиси, профессор.

ЁШЛАР, СИЗНИ ҲАЁТ ЧОРЛАЙДИ

ТОБЛАНИШ МАКТАБДАН БОШЛАНАДИ

ЭРТАГА ҚАРШИ ШАҲРИДА В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 110 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЎҚУВЧИЛАР МЕҲНАТ БИРЛАШМАЛАРИНИНГ X РЕСПУБЛИКА СЛЁТИ ОЧИЛАДИ

Советлар диёрида истиқбол эгалари ҳақида ғамхўрлик қилишга ҳамиша биринчи даражали вазифа деб қаралади. Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев айтганидек: «Биз болаларни эзгуликка, адолатга, мардликка, меҳнатсеварликка, ватанпарварликка ўргатишга интиляпмиз». Бу иш ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбиянинг узвий бирлиги асосида олиб борилмоқда.

Шу нуқтаи назардан эртага Қарши шаҳрида иш бошлайдиган ўқувчилар меҳнат бирлашмалари X республика слёти эътиборни тортади. Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган бу тадбир ўқувчилар меҳнат тарбиясидаги ютуқларни якунлаш, илғор тажрибаларни оммалаштириш имконини беради.

Ривожланган социализм шароитида халқ маорифи мисли кўрилмаган даражада ривожланди, умумий мажбурий ўрта таълимга тўлиқ ўтиш учун шароит яратилди. Бу ҳол ўқувчиларнинг меҳнат таълимини, уларни касб танлашга йўналтиришни янада такомиллаштиришни, ижтимоий ишлаб чиқариш ва фан-техника тараққиётининг ўсиб бораётган талаблари даражасида ташкил этишни тақозо қилади. Партия ва ҳукуматимизнинг «Умумий таълим мактабларининг ўқувчиларига таълим, тарбия беришни ва уларни меҳнатга тайёрлашни янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорида халқ маорифи олдига қатор вазифалар қўйилди.

Ўқувчиларнинг меҳнат тарбияси ўқиш жараёнида, шунингдек мактабдан ташқари олиб бориладиган ишлар давомида амалга оширилади. Шу муносабат билан ўқув-тарбия жараёнини шундай ташкил этиш лозимки, у ўғил-қизларда касб-ҳунарга меҳр уйғотсин, маълум бир касбнинг бошини тутишга хизмат қилсин. Умумтаълим дарслари ҳам, факультатив машғулотлар ҳам, мактаб ва мактабдан ташқари муассасалардаги тўгараклар ҳам шу мақсадга бўйсундирилиши керак. Бир сўз билан айтганда, меҳнат тарбияси ва ўқувчиларни касб танлашга йўналтириш бўйича олиб бориладиган махсус ишларнинг бутун бир системаси қарор топиши лозим.

Ўқувчиларда моддий неъматлар ишлаб чиқариш мақсадида меҳнатга ҳозирликни кучайтиришга бир қанча омиллар хизмат қилади. Дарс сифатидаги меҳнат таълими, дарсдан ташқари ташкил этиладиган ижтимоий фойдали меҳнат, синфдан ва мактабдан ташқари техник ижодиёт ҳамда қишлоқ хўжалиги ишлари бўйича ўтказиладиган ишлар, касб-ҳунарга йўналтириш шулар жумласидандир. Бундан ташқари халқ хўжалигининг, энг аввало жойлардаги завод ва фабрика, совхоз ва колхозларнинг мутахассисларга эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда ўқувчиларнинг касб танлашини планли равишда йўналтириш мақсадга мувофиқдир.

Кейинги йилларда мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари тобора шуҳрат қозонмоқда. Бу комбинатларда юқори синф ўқувчиларининг меҳнат таълими яхши йўлга қўйилган. Республикамиздаги 237 ўқув-ишлаб чиқариш комбинатида 9—10 синфларнинг 184 мингдан зиёд ўқувчилари 57 касбга ўргатилмоқда. Бу ишлаб чиқариш таълимига жалб этилган жами ўқувчиларнинг қирқ процентини ташкил этади. Ўқув комбинатлари замонавий асбоб-ускуналар билан, малакали ишлаб чиқариш таълими усталари билан таъминланган бўлиб, халқ хўжалиги учун тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқара олади.

Ана шу масалаларни, хусусан, моддий базани мустаҳкамлаш ва меҳнат таълими мастерлари ажратиш проблемаларини ҳал этишда министрлик ва идоралар, саноат корхоналари, колхоз ва совхозлар катта ёрдам бермоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг республикада ёшларнинг касб танлашини йўналтириш борасидаги ишларни янада такомиллаштириш чоралари тўғрисидаги қароридан сўнг ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари ташкил этишда жиддий ўзгаришлар бўлди. Кейинги пайтда бу хил комбинатларга республика Маҳаллий саноат министрлиги 76 нафар ишлаб чиқариш таълими устаси, 400 та асбоб-ускуна, 300 та тикув машинаси, «Госкомсельхозтехника» 104 нафар ишлаб чиқариш таълими устаси, 88 та трактор ва бошқа ускуналар, «Ўзбекбирлашув» еттмишта ўқув комбинатига савдо-технология ускуналари ва 96 комбинатга ўқув-кўргазмали қўлланмалар ажратганлиги, Маиший хизмат кўрсатиш министрлиги 45 кабинет ва ўқув цехи ташкил этганлигини айтиш кифоя. Бошқа министрлик ва идоралар ҳам шундай тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Бундай ҳамкорлик ўз самарасини кўрсатди. Ўтган ўқув йилида мактабни тугатган 250 минг йигит-қиздан 180 мингдан ортиғи ўрта мактабда эгаллаган касблари бўйича меҳнат қилмоқда. Мактаб ва ўқув комбинатларида ўқувчилар касб ўрганиш жараёнида 150 номда 2 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқардилар.

Айни чоғда ўқув комбинатлари ишини ташкил этишда ҳал этилмаган муаммолар ва камчиликлар ҳам бор. Айрим министрлик ва идоралар ишлаб чиқариш таълими усталари ажратмаётирлар. Умумтаълим мактаблари ва ўқув комбинатларининг асбоб-ускуналарга, хом ашё ва эҳтиёт қисмларга, махсус кийим-кечакка, муҳофаза қурилмаларига эҳтиёжи ва қай даражада таъминланганлиги қатъий ҳисобга олинмайди.

Юқори синф ўқувчиларининг халқ хўжалигида иштироки тобора кенгайиб бормоқда. Ўқувчиларнинг меҳнат бирлашмалари оммавий тус олди. Ўртоқ Л. И. Брежнев чинакам меҳнат, ахлоқий ва жисмоний чиниқиш мактаби деб атаган бундай бирлашмалар фаолияти йил сайин кенгайиб, мазмундор бўлиб бораётир. Ҳозир бизда 800 мингдан ортиқ ўқувчи 6800 меҳнат бирлашмасида ишламоқда. Меҳнат бирлашмаларининг энг кенг тарқалган формаларидан бири ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадалари бўлиб, ҳозирги кунда 3900 та шундай бригадага 300 минг ўқувчи бирлашган. 5600 дан ортиқ мутахассис улар билан иш олиб бормоқда. Кўплаб қишлоқ хўжалик техникаси ўқувчилар бригадалари ихтиёрига бериб қўйилган.

Қизиғи шундаки, пахтачилик билан бир қаторда маккажўхоричилик, боғбончилик, полизчилик, пиллачилик ва чорвачилик бригадалари ҳам ташкил бўлди. Эндиликда ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаларининг аксарияти комплекс бўлиб, ремонтчилар, механизаторлар, машинада сут соғиш усталари ва сувчилар звеноларига эга. Бундай бригадаларнинг аъзолари келгусида яхши мутахассис бўлиб етишмоқда. Ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадалари чорак асрдан бери мавжуд. Ана шу вақт мобайнида тўпланган тажрибани умумлаштириш ва оммалаштириш лозим. Ўқувчилар бригадаларига гоҳ тажрибали мутахассислар бириктирилмаслиги, гоҳ эски техника ажратилиши каби камчиликларга барҳам берилиши керак.

Умумтаълим мактабларида меҳнат тарбияси ва касб танлашни йўналтириш ишлари ҳақида сўз борар экан, бу иш меҳнат муаллимлари ва ишлаб чиқариш таълими усталарининггина эмас, мактаблар маъмурияти, педагогика коллективлари, ўқитувчи ва ўқувчилар ташкилотлари, ота-оналар ва жамоатчилик, министрлик ва идоралар, саноат корхоналари, колхоз ва совхозларнинг ҳам муҳим вазифаси бўлиб қолиши зарурлигини унутмаслик даркор. Халқ маорифи органлари ва мактаб маъмуриятлари манфаатдор корхона ва ташкилотлар, колхоз ва совхозлар билан ҳамкорликда юқори синф ўқувчилари меҳнат таълимининг моддий базасини мустаҳкамлашнинг перспектив планларини ишлаб чиқиб амалга оширишлари керак. Табиийки, бу масалани мактаблараро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари, корхоналарда ўқув цехлари ва участкалари ташкил этишни кенгайтириш йўли билан муваффақиятли ҳал этиш мумкин.

В. БАРИЛЬНИКОВ,
Ўзбекистон ССР маориф министрининг биринчи ўринбосари.

ПЛАНЕТАМИЗДА

БУНЁДКОРЛАР АНЖУМАНИ

БУДАПЕШТ, 24 март. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун бу ерда Венгрия Социалистик ишчи партиясининг XII съезди очилди. Венгер коммунистларининг 800 минг кишилик отряди вакиллари партиянинг ўтган йиллардаги фаолиятини якунлаб, келгуси даврдаги вазифаларни белгилайдилар. Съезд ишида социалистик мамлакатлар қардош партияларининг, Европа коммунистик ва ишчи партияларининг делегациялари иштирок этмоқдалар. Меҳмонлар орасида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг делегацияси бор.

ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Я. Кадар Марказий Комитет номидан Ҳисобот доклади қилди. ВСИП XII съезди деди у, мамлакатимиз ҳаётидаги буюк сиёсий воқеадир. Партия XI съезди белгилаб берган йўлдан борди. Биз қийинчиликларни бартараф этиб, турмушнинг ҳамма соҳаларида катта-катта натижаларга эришдик. Халқимиз социалистик жамият қуриш программасини амалга оширишда олға силжиди.

Марказий Комитетнинг ВСИП XII съездига аталган тезисларини муҳокама қилиш чоғида партиянинг сиёсати тўла-тўкис маъқулланди, унинг бирлиги, партия билан халқнинг социализм мақсадларига эришиш йўлидаги жипслиги янада кўпроқ мустаҳкамланди.

Ҳисобот даврида партия билан ҳукумат партия XI съезди белгилаган ташқи сиёсат йўлини амалга оширдилар. Партия мамлакатимиз билан халқимизнинг манфаатларини ҳимоя қилиб, пролетар интернационализми ва тинч-тотув яшаш принципларига риоя этиб, тинчликни мустаҳкамлашга, кескинликни юмшатишни чуқурлаштиришга, социализм, миллий мустақиллик, социал тараққиёт кучларини ўстиришга кўмаклашишга интилди.

Биз социалистик давлатлар билан алоқаларимизга алоҳида аҳамият беряпмиз. Ўтган йиллар мобайнида дунёда биринчи социалистик давлат, инсоният тараққиёти ишининг суянган тоғи, бизнинг халоскоримиз — Совет Иттифоқи билан интернационал бирлик тинимсиз мустаҳкамланди.

Бу нарса Совет партия-ҳукумат делегациясининг бултур ВХРга қилган бутун визити давомида ўз ифодасини топди. Биз чин дўстимиз, тинчлик ва тараққиёт иши учун атоқли курашчи ўртоқ Леонид Ильич Брежневни Венгрияда яна табриклаб кутиб олишга мушарраф бўлдик. Ғояларимизнинг, социалистик мақсадларимизнинг асосий манфаатларимизнинг муштараклиги Венгрия — Совет дўстлигининг пишиқ-пухта негизи бўлиб хизмат қилмоқда. Иккала мамлакат ўртасидаги кўп томонлама алоқа ва ҳамкорликни янада ривожлантириш бизнинг миллий манфаатларимизга мос бўлиб тушади.

ВСИПнинг халқаро фаолияти, ВХРнинг ташқи сиёсати бундан буён ҳам интернационализм, бирдамлик, халқлар ўртасида дўстликнинг олижаноб ғоялари ҳамда тинч-тотув яшаш принциплари билан белгиланаверади. Бундан буён ҳам биз ўзимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътиборимиз ошиши учун ҳамма ишни қилаверамиз. Бу эса халқ, ватан манфаатларига, айни вақтда ялпи тараққиёт ва тинчлик ишига хизмат қилади.

ВХРнинг ички аҳволи барқарор, деди сўнгра Я. Кадар, ишчилар синфи, меҳнаткаш халқнинг ҳокимияти мустаҳкам. Жамиятимиз турмушида партиянинг раҳбарлик роли амалга оширилмоқда. Партиянинг омма билан муносабатлари ўзаро ишонч руҳи билан суғорилган.

Ҳисобот даврида партия билан халқнинг ялпи кучғайратлари туфайли хўжалик қурилишида катта-катта муваффақиятларга эришилди. Ишлаб чиқарувчи кучлар ривожлантирилди, мамлакатимизда социализмнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди. Миллий бойлик кўпайди, турмуш шароитлари яхшиланди.

Биз мамлакатимиз ривожида ғоят катта роль ўйнаб келаётган Совет Иттифоқи билан иқтисодий, илмий ва техникавий ҳамкорлигимизни янада мустаҳкамлаш ҳамда кенгайтиришга интиляпмиз.

Ҳисобот даврида ВСИП венгер ишчилар синфининг илғор революцион отряди, меҳнаткаш халқ партияси бўлиш вазифасини бажаришга ҳаракат қилди. Партия социалистик қурилишни йўлга солиб, уюштириб турди, шу давр ичида унинг ташкилий кучи ва ҳаракат қобилияти ўсди, иш услуби ривожланди. Партиянинг раҳбарлик роли рўёбга чиқарилмоқда.

Жаҳон коммунистик ҳаракатининг бир қисми бўлмиш ВСИП ўзининг XI съезди қарорларига ва интернационалистик принципларига амал қилиб, актив халқаро фаолият билан шуғулланди. Партия марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларини ўзига раҳбар принциплар деб билиб, барча қардош партиялар билан ҳамкорликни давом эттириш, ривожлантириш ва мустаҳкамлашга интилмоқда. У КПСС билан алоқаларни кучайтиришга алоҳида эътибор бермоқда. Ленин партиясининг, совет коммунистларининг тарихий тажрибаси бизнинг партиямиз билан халқимиз учун бебаҳо аҳамиятга эгадир.

* * *

Бугун куннинг иккинчи ярмида съездда ҳозир бўлганлар томонидан самимий кутиб олинган КПСС делегациясининг бошлиғи **А. П. Кириленко** нутқ сўзлади.

Биз ВСИПга, бутун венгер халқига венгер халқининг қалин дўсти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневдан самимий салом ва энг яхши тилакларни зўр қувонч билан топширамиз, деди у. Сизларнинг гўзал мамлакатингизда неча мартаб бўлган Леонид Ильич венгер коммунистларининг ишлари ва режаларини доимо қардошларча диққат-эътибор билан кузатиб турибди.

Партиянгиз халқнинг умум эътироф этган ва обрўли раҳбаридир. Марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми ғоялари, революционерлар авлодларининг шонли анъаналари социалистик Венгрия коммунистларининг, барча меҳнаткашларининг ажойиб зафарларида яшаб, ривожланиб келмоқда.

Қардош халқларимиз, бутун тараққийпарвар инсоният Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини тантанали нишонлашга тайёргарлик кўраётган ҳозирги пайтда буни кўриш айниқса қувончлидир.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1972 йилда Чепель комбинатида айтган сўзларини эслатиб ўтишга ижозат бергайсизлар: «...биз ўз кучғайратларимизни бирлаштирсак, натижада улар шунчаки қўшилибгина қолмай, балки бир неча карра кўпайди ҳам», — деб таъкидлади Леонид Ильич. Бу фикр социализм мамлакатлари ҳамкорлигининг асл моҳиятини ифодалайди.

Қардош мамлакатлар ўз имкониятларидан тобора тўла-тўкис фойдаланишни ва бир-бирлари билан тобора мустаҳкам баҳамжиҳат ҳаракат қилишни социализм сари, коммунизм сари қилаётган ҳаракатимизда вужудга келаётган иқтисодий вазифаларни ҳал этишнинг калити деб билиб келдилар ва ҳозир ҳам шундай деб биладилар, деди сўзини давом эттириб А. П. Кириленко.

Олдимизда жуда катта вазифалар турганлиги сизларнинг съездингизда ҳам таъкидлаб ўтилди. Бу вазифаларни ҳал этиш учун жуда катта ижодий куч-ғайрат сарфлаш кераклиги равшан. Биз социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг миллий ва интернационал манфаатларини бирга қўшиб олиб бориш йўлини ўтказиб, бу вазифаларни ҳам муваффақиятли уддалашимиз шубҳасиз.

Ҳозиргача социалистик мамлакатларда вужудга келтирилган қудратли иқтисодий потенциал бунинг гаровидир.

А. П. Кириленко халқаро аҳволга тўхталиб, дунёдаги ҳозирги вазиятни асло осойишта деб бўлмайди, деб уқтириб ўтди.

Кескинликни юмшатишнинг чуқурлашиб бораётган оқибатлари, дунёда содир бўлаётган илғор социал ўзгаришларнинг объектив жараёни урушқоқ империализм ва аввало Америка империализми доираларининг дидига мутлақо ёқмаяпти. Ҳозирги Пекин раҳбарларининг тинчлик ва социализм манфаатларига душманликдан иборат гегемончилик сиёсати империализмга қўл келмоқда. Пекинлик раҳбарлар ҳар қандай ниқобни улоқтириб ташлаб, энди энг реакцион кучлар билан ошкора блок тузиб олмоқдалар.

Мана шу хатарли вазиятда Совет Иттифоқи Афғонистон қонуний ҳукуматининг илтимосига жавобан ва ўзимизнинг қўшнимиз бўлган мана шу мамлакат олдидаги шартномавий мажбуриятларимизга, БМТ Уставининг қоидаларига мувофиқ афғон халқига ҳарбий ёрдам берди.

Социалистик ҳамдўстлик, деди сўзини давом эттириб А. П. Кириленко, милитаризмга ва реакцияга муносиб зарба бериш учун ҳамма зарур нарсаларга эгадир. Ҳамма халқлар, шу жумладан Америка халқи кескинликни юмшатиш сиёсатидан астойдил манфаатдордирлар.

Америка фани ва медицинаси 654 таниқли арбобининг ядро уруши хавфига қарши баёнотига берилган ва матбуотда эълон қилинган жавобида ўртоқ Л. И. Брежнев инсониятнинг тақдири учун олимларнинг хавотирлигига тўла-тўкис қўшилишини таъкидлаб ўтди.

Совет Иттифоқи, Венгрия, бошқа қардош социалистик мамлакатлар тинчликка, кескинликни юмшатиш ишига содиқ эканликларини сўзда эмас, балки жаҳон майдонидаги ўзларининг бутун сиёсати ва фаолиятида намойиш этмоқдалар.

* * *

Я. Кадарнинг доклади ва А. П. Кириленконинг нутқи зўр эътибор бериб тингланди ва бир неча бор давомли қарсаклар билан бўлиниб турди.

ВСИП съезди ўз ишини давом эттирмоқда.

И. МАСЛЕННИКОВ,
Б. ШЕСТАКОВ.

ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

ЛОНДОН. «Шотландия—СССР» дўстлик жамиятининг бош секретари Ж. Макалистер ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги ғоят муҳим аҳамиятга молик воқеадир. Шу боисдан бу юбилейни совет кишиларигина эмас, шу билан бирга бутун тараққийпарвар инсоният ҳам кенг ва тантанали суратда нишонлайди. Биз бу санани нишонлашга тайёргарлик кўрмоқдамиз. Жамият белгилаган тадбирларда ўнлаб митинглар, учрашувлар ўтказиш, кўргазмалар ташкил этиш, кинофильмларни намойиш қилиш ва бошқа шу каби ишларни амалга ошириш кўзда тутилган. Бу тадбирлар Шотландиянинг кўпгина шаҳарларида ўтказилади.

БАЙРУТ. Ливаннинг тараққийпарвар ва демократик жамоатчилиги бутун прогрессив инсоният ҳаётидаги муҳим воқеа — жаҳонда биринчи социалистик давлат асосчиси В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини байрам қилишга актив тайёргарликни авж олдириб юборди.

Фаластин Озодлик ташкилотининг марказий органи бўлган «Фалестин ас-саура» газетаси халқларнинг миллий-озодлик кураши учун Ленин таълимининг ғоят катта аҳамиятини қайд қилиб, Россияда ёқилган революцион кураш машъали ҳозирги вақтда барча халқларнинг эркинлик ва миллий озодлик учун кураш йўлини ёритмоқда, деди.

БРАЗИЛИА. И. И. Ленин асарлари Бразилияда ғоят севиб ўқилмоқда.

Жаҳон пролетариати йўлбошчисининг асарлари Бразилияда тобора катта тиражларда нашр этилмоқда. Бразилиядаги нашриётлардан бири В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигигача Владимир Ильич танланган асарларининг навбатдаги томини нашр этишга тайёргарлик кўрмоқда.

(ТАСС).

ИНДОНЕЗИЯНИНГ ҚАРОРИ

ЖАКАРТА, 25 март. (ТАСС). Индонезия хавфсизлик манфаатларини назарда тутиб, шунингдек иқтисодий характердаги сабабларга кўра, ҳозирча ХХР билан дипломатия муносабатларини тикламаслиги керак, деб айтди ташқи ишлар министри М. Кусумаатмажа «Индонезиан обсервер» газетасининг мухбири билан қилган суҳбатида. Министр ҳозирги вақтда Индонезия ХХРда дипломатия ваколатхонасига муҳтож эмас, деб таъкидлади.

Индонезия ҳукумати, деб уқтириб ўтди, М. Кусумаатмажа, Пекин билан расмий алоқаларни тиклаш масаласига ўтмишнинг тажрибасини назарда тутиб ва Пекин Индонезия ҳукуматига қарши маочи қўпорувчи гуруҳларни очиқдан-очиқ қўллаб-қувватлаётганлигини ҳисобга олиб ёндошади.

МАККАЖЎХОРИ ЭКИШ ҚИЗҒИН

Қарши райони маккажўхорикорлари ўтган йили ҳар гектар ердан 95 центнердан «каҳрабо дон» етиштириб, яхши натижани қўлга киритган эдилар. Улар бу йил ҳам ғолибликни қўлдан бермаслик учун кўкламги дон экишни намунали олиб боряптилар. Ҳозиргача район колхоз ва совхозларида 1,5 минг гектар ернинг минг гектарига «ВИР-338» навли уруғ экиб бўлинди.

Дон экишда «Москва» совхозининг Кичик Омонова, Собир Раҳимов номли совхознинг Мардон Чориев, «Партия XXII съезди» совхозининг Очил Рўзиева, «Ленин йўли» совхозининг Тошой Рустамова ўртоқлар бошлиқ маккажўхоричилик бригадалари пешқадамлик қилишмоқда.

Ҳамма жойда маккажўхори уруғи лавлаги билан аралаштириб экилмоқда. Район маккажўхорикорлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида ҳар гектар ердан 100 центнердан дон ва 500 центнердан лавлаги етиштиришмоқчи.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ. Чуст районидаги Ленин номли колхозда картошка экиш қизғин бошланиб кетди. Миришкор деҳқонлар картошкани ернинг ўз намига ундириб олиш учун экишни кун сайин тезлатмоқдалар. Ҳар гектар ердан 250 центнердан ҳосил олинади. Бу пландагидан 100 центнер кўпдир. Суратда: бригада бошлиғи А. Тиллаев ва сабзавоткор Ф. Сайфиддинов уруғлик картошкани кўздан кечиришяпти.

Х. Ҳайдаров фотоси. (ЎзТАГ).

МИКРОЭЛЕКТРОНИКА КЎРИГИ

Бугунги кунда «Микроэлектроника — халқ хўжалигига» виставкасининг экспонатлари бўлиб қолган кўпгина приборлардан қишлоқ хўжалиги ва соғлиқни сақлашда, индустрия ва илм-фанда фойдаланилмоқда. 24 март куни СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида ана шу экспонатлар очилди.

Микроэлектроника ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларига яқиндагина кириб келган бўлса-да, ҳозирнинг ўзидаёқ бир қанча соҳаларни микроэлектроника ускуналарисиз тасаввур этиб бўлмайди. Кўпгина совет приборлари чет элларда ҳам манзур бўлди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ДОРУССАЛОМ. Танзанияда қишлоқ хўжалик меҳнатининг илғор усулларини пропаганда қилиш юзасидан кенг кампания бошланди. Бу кампанияни ўтказишдан мақсад — фан-техника тараққиёти ютуқларини қўлланиш қишлоқ меҳнаткашларига қандай афзалликлар бераётганлигини аҳолига тушунтиришдан, уларни машина-механизмларни тўғри ишлата билишга ва ўғитдан фойдаланишга ўргатишдан иборатдир. Беш йилга мўлжалланган бу кампанияни Танзания ҳукумати ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик ташкилоти пул билан таъминламоқда.

◆ВАШИНГТОН. Бу ерда «Йўқолсин ҳарбий тайёргарликлар!», «Милитаризм тўхтатилсин!», «Американинг Эрон ишларига аралашувига чек қўйилсин!», «Тўп ўрнига мой беринг!» деган шиорлар остида Вашингтон маъмуриятининг кескинликнинг юмшатилишига барбод бериш, ҳарбий васвасани кучайтириш ҳарбий тайёргарликларни активлаштириш йўлига қарши оммавий норозилик намойиши бўлиб ўтди.

(ТАСС).

ХАЛҚ ИНТИҚОМИДАН ҚОЧИБ

Эроннинг собиқ шоҳи қилган қонли жиноятлари учун Эрон халқининг интиқомидан қочиб кейинги вақтда турган Панамани тарк этди ва Мисрга келди. Панамадан шоҳнинг жўнаб кетиши қаттиқ сир тутилди. Жумладан, Эроннинг собиқ шоҳи АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг самолётидан фойдаланганлиги маълум қилинади.

Америка матбуотининг хабарларига кўра, шоҳнинг Панамадан қочишини АҚШ маъмурлари ташкил қилганлар. Улар кейинги кунларда собиқ шоҳнинг одил суд қўлига топширилишига йўл қўймаслик ҳаракатларини кучайтириб юбордилар. АҚШ президентининг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси З. Бжезинский АҚШ шоҳ билан турли вариантларни муҳокама қилди, деб буни эътироф этди. У Қўшма Штатларга ҳам бориши мумкин эди, лекин Мисрни танлади, деди у Вашингтонда журналистлар билан қилган суҳбатида.

Ғарб информация агентликлари собиқ шоҳ уни ушлаб бериш тўғрисида Эроннинг талаби Панама ҳукуматига топширилиши арафасида Панамани тарк этганлигини айтмоқда. Жумладан, Эрон ташқи ишлар министри С. Қутбзода ҳам шу гапни айтди.

(ТАСС).

КАРТЕРНИНГ БЕВОСИТА КЎРСАТМАСИ БИЛАН

РИМ, 25 март. (ТАСС). Эроннинг таниқли диний арбоби оятилло Ҳалхали бу ерда қуйидагиларни айтди: Миср президенти Садат АҚШ президенти Картер билан Исроил бош министри Бегиннинг бевосита берган кўрсатмасига мувофиқ собиқ шоҳга бошпана берди. Биз Миср президентининг бу қарорини кескин қоралаймиз ва унга муносиб жавоб берамиз. Биз Миср халқининг ҳам Садат қилган янги жиноий ҳаракатни қоралашидан умидвормиз, деди Ҳалхали.

Собиқ шоҳ Эрон халқи ва барча йўқсил халқлар учун жиноятчи ҳисобланади ва ўлимга ҳукм қилиниши лозим, деб уқтирди оятилло.

Оятилло Ҳалхали Теҳронда гаровга ушлаб турилган америкаликлар масаласига тўхталиб, уларнинг тақдири президент Картер қўлида эди, деб таъкидлади. Гаровга ушлаб турилган ва жосуслик қилишда айбдор бўлган америкаликлар судга берилиб, жазоланади, деди у.

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЁФАСИ

ҚАРОҚЧИЛАР

ХАЛҚАРО ФЕЛЬЕТОН

●

Деразадан хатлаб тушган ўғри ҳужумга шайланган мушукдай атрофига аланг-жаланг боқди, ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, пусиб бориб сигнализацияни узиб қўйди.

— Қойил, — деди у нақ қинидан чиқиб кетай деб турган юрагини босиб: ҳаммаси хамирдан қил суғургандай битяпти. Фақат ҳовлиқма, аммо лалайма ҳам. Эҳтиёткорлик билан юқори қаватдаги хонага ҳам чиқиб ол. Ана шунда ниятимга етдим деявер. Негаки, кўзлари нигорон бўлиб ёғлиқ ўлжа темир сандиқ ичида кутиб ётибди.

Ўғри ҳеч бир шарпасиз юқори қаватга кўтарилганини кўрган мушукнинг ҳам ёқа ушлаши турган гап эди. Енг шимариб темир сандиқни очди. Аммо омадсизни туянинг устида ҳам ит қопишини қарамайсизми, темир сандиқда жарақ-жарақ пулу жавоҳирлар ўрнига аллақандай таблеткалар-у бир жуфт жарроҳлик қўлқопи ётарди.

Тарвузи қўлтиғидан тушган ўғри ўтириб қолди. Тақдир у билан ўчакишгандек, пастда эшик очилиб қадам товуши эшитилди.

— Кайфи зўрга ўхшайдику, — ичида сўкинди авзойи бузилган ўғри. — Шошмай тур, бир таъзирингни бериб қўймасам.

«Қўлингни кўтар, қимирласанг ўласан!» деган буйруқни эшитган уй эгасининг капалаги учиб кетди, жон ширин-да, турган ерида тарашадек қотиб қолди.

— Яширган нарсаларингни бу ёққа чўз, — дағдаға қилди ғазаби қайнаган ўғри. — Учгача санайман, акс ҳолда ўзингни арши-аълода кўрасан.

— Банкда... Банкда..., — тили калимага келмай ғулдиради уй эгаси. — Ёнимда оз-моз пулдан бошқа ҳеч вақо йўқ.

— Ҳозир пешонангдан дарча очсам, ўшанда биласан лақиллатишни...

Шу пайт ўғрининг бирдан чакаги ўчди-қолди. Афтидан, нафаси қисди шекилли, жон ҳолатда юзидаги ниқобни ҳам улоқтириб ташлади. Ранги девор бўлиб кетган ўғри чап кўкрагини чангаллаганча мадори қуриб ўтириб қолди.

Шу пайт, уй эгаси ўғри томонга шердек отилди-ю, худди бир нарсани кашф этгандек, қичқириб юборди: — Жон!.. Оббо шайтон-ей, сен экансан-да. Ўтакамни ёриб юборай дединг-ку. Ма, буни ичиб юбор, ўзингга келасан.

Ярим соат ўтар-ўтмас ўзига келган ўғри тепасида таниш қиёфани кўрдию, ҳангманг бўлиб қолди.

— Ўзингдан қолар гап йўқ. Ҳунаримиз шу, — ўзини оқлай кетди ўғри. — Ишон, бу ерда сен туришингни билганимда... Кўришмаганимизга ҳам кўп бўлди, ишларинг яхшими?

— Кўриб турибсанки, ошиғим олчи. Яқинда шу шаҳарга кўчиб келгандим. Касалхонада ишлаяпман.

— Эски касбни йиғиштирдим дегин, — ҳайрон бўлди Жон.

— Ҳа, йиғиштирдим. Нима, сенга ўхшаб юракни ҳовучлаб, ҳаётимни қил устига қўйиб яшайми? Пул-мул йиғиб, ўқидим. Пичоғим мой устида.

— Сўраганнинг айби йўқ: нега энди сейфда мана буни сақлаяпсан? — ўғри бир жуфт медицина қўлқопига ишора қилди.

— Очиғини айтсам, иккаламиз ҳам қўлқопда ишлаймиз! Сен бармоқ изларини қолдирмаслик учун, мен эса операция пайтида. Фарқи шундаки, сен қўлга тушсанг қамаласан, лекин менинг қўлга тушишим амри маҳол.

— Қанақасига энди? — ўрнидан сакраб кетди ўғри.

— Гўллигинг қолмабди-да ҳали ҳам. Касалхонага тушганингда кўзинг мошдек очилармиди, — деди хуноби ошган уй эгаси.

Боя-ку капалагимни учириб юбординг, энди бўлса бошимни қотиряпсан. Саволингга мана бундай жавоб олишинг мумкин, деб унга «Ю. С. ньюс энд Уорлд рипорт» журналини тутқазган уй эгаси ошхонага кириб кетди.

Юрак операцияси неча пул туради? — ўқий бошлади ўғри. — Операция олдидан касалхонада бир кун ётиш — 256 доллар, операция хонасидан фойдаланиш — 800 доллар, бош хирург ғонорари — 2500 доллар, ассистентники — 500 доллар, анестезия — 460 доллар, техника хизмати бўйича мутахассис — 300 доллар, лаборатория анализлари ва рентген — 70 доллар, операциядан сўнг интенсив терапия палатасига тўрт кун учун — 1200 доллар, оддий палатада икки ҳафта ётиш учун — 3584 доллар, терапевтнинг уч марта кўздан кечириши учун — 240 доллар. Жами: 9910 доллар...

— Етиб боргандир, — унинг гапини бўлди уй эгаси. — Шунақа, ошиғимиз олчи. Пултопар қўлқопнинг қадрига етиш керак. Сейфдаги билан биринчи операцияни ўтказганман.

— Операция қанча кўп бўлса, шунча яхши экан-да.

— Ана энди ўзингга келдинг. Биласанми, Қўшма Штатларда ҳар йили тиббий зарурат бўлмагани ҳолда 3 миллиондан ортиқ кишини операция столига ётқизамиз. Бундан бизга келадиган даромад нақд 4 миллиард доллардан ошади.

— Қассобга ёғ қайғусидегин, — кесатди ўғри.

— Буни бизнес дейишади. Маслаҳатим, шуки, касбингни ўзгартир. Яхшиси, менга ёрдамчи бўла қол, ўзим ўргатиб қўяман. Келишдикми? Яхши, қолганини эрталаб гаплашамиз...

Алишер РЎЗИЕВ.

БАҲОР ИЛҲОМЛАРИ

Улкамизда баҳор кезмоқда. Республикамизнинг жанубий областларидан бири — Сурхон водийсида мевали дарахтлар гуллади. Ангор районидаги «Қизил юлдуз» колхозида жойлашган педагогика билим юртининг талабалари бўш вақтларини хўжалик боғларида ўтказишади. Чоршанба Маматқулов шу билим юртида тасвирий санъатдан сабоқ беради. Рассом-ўқитувчи талабалар билан далаларда бўлиб, табиат манзараларини акс эттиради. Суратда: Ч. Маматқулов.

А. Усмонов ва Э. Хўжаев фотоси. (ЎзТАГ).

ЁЗУВЧИ ЎЙЛАРИ

ҚЎШИҒИМИЗ ҚЎШИҚДАЙ БЎЛСИН

Партия ва ҳукуматимиз адабиёт ва санъат равнақига, жумладан қўшиқчилик ривожига катта эътибор бериб келмоқда. Бултур Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Қўшиқ санъатини пропаганда қилишни янада ривожлантириш ва кучайтириш ҳақида» махсус қарор қабул қилди. Шу муносабат билан матбуот, маҳаллий партия, совет ташкилотлари ва санъат муассасаларида қўшиқ пропагандасига оид қатор тадбирлар кўрилди. Жумладан, янги ансамбллар ва бадиий ҳаваскорлик тўгараклари юзага келди. Қўшиқ конкурслари эълон қилинди. Қўшиқ байрамлари ўтказилди. Қўшиқ яратувчи санъаткорлар янада активроқ ижод қилдилар. Натижада қўшиқчилик санъатимиз янада бойиди.

Қўшиқ дилга кириб борсагина киши руҳини маънавий жиҳатдан озиқлантиради кишига завқ-шавқ бағишлайди, янгидан-янги меҳнат зафарларига илҳомлантиради. Мана шундай бадиий бақувват, ғоявий етук, салмоқли қўшиқлар кўпаяётганлиги қувончли ҳолдир. Лекин бу — халқимизнинг яхши қўшиқларга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилмоқда, деган гап эмас, албатта.

Янги қўшиқ асосан радиода яратилади ва кўпроқ радио орқали оммалашади. Шу жиҳатдан радиони «қўшиқ маркази» дейиш мумкин. Бошқача айтганда, радио музика асарларининг «омбори ва тўғони». Радиода яхши қўшиқлар ҳам, ўртача қўшиқлар ҳам сақланади ва эшиттирилади. Янги келган қўшиқларнинг «сифатсиз»ларини тўғон бўлиб ушлаб қолади. Радио тўғон экан, нима учун ўртача қўшиқларни ҳам ўтказиб юборади, деган ҳаққоний савол туғилади.

Энди мавжуд қўшиқларимизнинг мавзу кўламига келсак. Ҳаётимизнинг деярли барча тармоқлари мадҳ этилган қўшиқлар бор деса бўлади. Шу билан бирга, кам куйланган ёки қўшиққа солинмаган мавзулар ҳам йўқ эмас. Бу камчилик, айниқса, концерт группаларининг жойларда бераётган программаларида аниқ кўринаяпти. Жумладан, ишчи корхоналарида берилган концертларда бевосита ишчи ҳақида ва унинг образи яратилган қўшиқлар янграмаяпти. Шунингдек, космонавтлар ҳақида ҳам жуда кам қўшиқ эшитамиз. Республикамизнинг энг асосий бойлиги бўлган пахтачиликда ўтган йилги қийин шароитда ҳам 5 миллион 763 минг тонна «оқ олтин» яратиб, улкан қаҳрамонлик кўрсатган машҳур пахтакорларимиз ҳақида ҳам машҳур қўшиқларимиз бор дея оламизми? Йўқ, албатта. Санъат ва адабиётимизнинг асосий мавзуи бўлган социалистик Ватан, партия даҳоси, халқларнинг қардошлик, интернационал биродарлиги ва гуманизмини мадҳ этувчи қўшиқлар ҳам миқдор жиҳатидан меъёрида эмас. Бу мавзудаги айрим қўшиқлар эса қуруқ риторикадан иборат бўлиб, бадииятдан маҳрумдир. Бир концертда Ватан ҳақида айтилган қўшиқда Ватан шундай жўн, ширасиз мисраларда таърифланади:

> **Яша, яша сен Ватан**
> **Мен ҳам сени куйлайман.**
> **Яша, яша эй Ватан,**
> **Мен ҳам сени ўйлайман.**

Шеъримиз, қўшиғимиз ҳамма тушунадиган даражада содда бўлгани яхши. Лекин жўн эмас, бадиий жиҳатдан содда бўлсин! Соддаликни тўғри тушунмоқ керак. Бадиий соддалик, айниқса, қўшиқчиликда муҳим аҳамият касб этади. Бадиий соддалик, бу —жимжимадор гаплар ёки жумбоқ, тўмтоқ иборалар эмас, у оддий, лекин юракни қитиқлайдиган, кишини завқлантирадиган ифода. Бадиий соддаликнинг энг ёрқин намуналарини биз халқ қўшиқларида учратамиз:

> **Тошга ёмғир кор қилурму**
> **Муттасил ёққан билан!**
> **Давлатингиз кам бўлурму**
> **Бир қиё боққан билан!**

Бу қўшиқдаги оддий гапда бадиий содда ифода ҳам, мисраларда қиёсий маънода уйғунлик ҳам, мантиқ ҳам, жозиба ҳам, юмор ҳам, ҳатто фалсафа ҳам бор. Қўшиқ яратувчи санъаткорлар бадиий соддаликни, халқчилликни, ҳаётийликни, жозибадорликни халқ қўшиқларидан ўрганмоқлари керак.

Қўшиқларимиз орасида, айниқса, севги мавзуидаги қўшиқлар кўпроқ учрайди. Бу ҳам зарур ва ҳаётий мавзу. Бу мавзуда ҳаммага маъқул, жуда чиройли қўшиқларимиз кўп. Уларда самимият, севгининг янгича мазмуни, севги руҳи ва лирик туйғу бадиий содда ифодаларда ёқимли жаранглайди.

> **Кулиб чиқсанг уйингдан,**
> **Ўргилай деб бўйингдан,**
> **Шошиламан йўлингга**
> **Интизорим сен ўзинг.**

Яхши қўшиқнинг яхшилик мезони яна шундаки, у эстетик вазифаси билан бирга, ижтимоий ғоявий бурчни ҳам бажарсин. Қўшиқчилигимизда шундай «асар»лар ҳам борки, уларда замон ва мезон кўринмайди. Маълумки, санъат, адабиёт пайдо бўлгандан буён у ҳамиша давр билан ҳамнафас ва унинг садоси бўлиб келган. Классик қўшиқларимизни олайлик. Уларда ғазалнинг мазмунида ҳам, куйида ҳам ўша замон сезилиб туради ва ўша даврнинг алами, фарёди эшитилади. Бизнинг айрим ғазалларимизда замонамиз нафаси йўқ. Уларда қуруқ ўлдим-куйдим. У ғазални ўтмишда ёзилган, деса ҳам бўлади. Лекин ғазал бадиий савиясининг пастлиги билан ўтмиш ғазалчилигига ҳам ўхшамайди. Бу ғазалда тасвирланган қаҳрамон албатта тенги йўқ битта «малика» бўлади. Хўш, у малика ким? Эҳтимол, у гўзал-у, лекин маънавий ғариб аёлдир.

Қўшиқчилигимизда баъзан санъатимизга доғ бўлиб тушадиган иллатлар ҳам учраб туради. Саёқ отарчилар ва айрим профессионал хонандалар томонидан ғоясиз «ялангоч» қўшиқлар ҳам ижро этиладики, уларни эшитиб, дам куласиз, дам ғазабланасиз. Бундай қўшиқлар фақат тўй маросимларида эмас, баъзан саҳналаримизда ҳам учраб қолади. Шу маънода концерт ансамблларининг маркази бўлган филармония концерт программаларини Ўзбекистон Ёзувчилар союзидаги қўшиқ совети ва ўз бадиий советлари кўригидан ўтган репертуарлар асосида тузишга эътибор бериб боришлари зарур.

> **«Чашмаларнинг тўлқин сой,**
> **Бир боқмасанг ҳолим вой,**
> **Ҳолим вой, аҳволим вой...**

Катта бир концерт залида ижро этилган ушбу қўшиқ ҳақида нима дейиш мумкин?!

Яна шуни ҳам айтиш керакки, қўшиқларимизда оригиналлик, янгиликдан кўра тақлид, бир-бирини такрорлаш, ўхшашликлар кўп. Буни биз қўшиқ текстида ҳам, музикада ҳам, ижрода ҳам кўрамиз. Бу ўхшашликларни айниқса муҳаббат мавзуидаги қўшиқларда кўпроқ пайқаш мумкин. Кўпинча концерт программаларининг асосий қисми севги қўшиқларидан иборат бўлади. Тематик хилма-хилликка кам эътибор берилади. Қўшиқчилигимизда ижтимоий мавзулар қаторида педагогик характердаги тарбиявий қўшиқлар ҳам бор. Бундай қўшиқлар тингловчиларда яхши таассурот қолдиради ва кўпроқ тарбиявий озиқ беради. Лекин нима учундир бундай қўшиқлар камситилади ва кам эшиттирилади. Бундай насиҳат қўшиқларини ким ижро этишида ҳам гап кўп. Бундай қўшиқларни ҳали «оғзидан сути кетмаган» ёки қўшиқда куйланган тарбияга ўзи амал қилмайдиган кишилар айтиб, тингловчиларнинг энсасини қотирмаслиги керак.

Саҳна асарлари орқали ҳам қўшиқлар пайдо бўлади. Илгари «Фарҳод ва Ширин», «Лайли ва Мажнун», «Тоҳир ва Зуҳра», «Гулсара», «Майсаранинг иши», «Нурхон» каби музикали драмалардаги қўшиқлар халқ оғзига тушиб кетган эди. Улардан кейин қанчадан-қанча музикали саҳна асарлари яратилди. Лекин бу музикали асарлар орқали оммалашиб кетган қўшиқлар жуда кам. Бу ҳол саҳна асарларимизга басталанган қўшиқларнинг томошабинларга сингмаётганлигини кўрсатади.

Қўшиқчилик ҳақида гапирганда унинг сифатли ва унумли яратиш йўлларини ҳам ўйлаш керак. Қўшиқчилигимиз ривожи учун муҳим омиллардан бири ижодий ҳамкорликдир. Одатда, қўшиқ яратилишида шоир қўшиқ шеърини санъат муассасаларига топширади. У ерда бастакорларга берилади ёки бастакорнинг ўзи шеър топиб музика басталайди. Шу хилда икки ижодкор бир-бири билан учрашмасдан ҳам қўшиқ яратилади. Бу қўшиқ музикаси эҳтимол иккинчи ижодкорга —шоирга ёқмас. Агар ижодкорлар ҳамкорликда ижод қилсалар, қўшиқнинг ками-кўсти тўлади ва мукаммал асар яратилади. Бу тажриба яхши натижалар берганлиги маълум. Ижодий ҳамкорликни ижодкорларнинг ўзларигина эмас, санъат муассасалари, жумладан Маданият министрлиги, радио-телестудия, филармониялар бош қўшиб уюштиришлари ва ижодкорларни рағбатлантиришлари керак.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, шоирлар томонидан қўшиқ текстлари кўплаб ёзиляпти. Лекин композиторларимиз қўшиққа кам эътибор беряптилар. Нега бундай десак, улар катта музика асарлари ёзиш билан банд эмиш. Катта асарлар ҳам керак, албатта. Лекин кўпроқ талаб қилинаётган оммавий қўшиқлар ҳам зарурку. Буни композиторларимиз чуқурроқ ўйлашлари керак.

Қўшиқчилигимиз равнақ топяпти. Унинг йўли ва имкониятлари кенг. Лекин бу йўлда учрайдиган, замонамиз талабига ёт бўлган кусурларга барҳам бериб бориш зарур.

Ўткир РАШИД,
филология фанлари кандидати, доцент.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИНИНГ МЕҲМОНЛАРИ!
ШАҲАРЛАРАРО АВТОМАТ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИДАН ФОЙДАЛАНИНГИЗ!

БУ ЖУДА ТЕЗ ВА ҚУЛАЙ!

ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ 24, 32, 33, 35, 39, 41, 44, 46, 48, 53, (537... ва 538...АТСдан ташқари), 56, 62, 64, 66, 76, 77, 78, 90, 91, 96-АТС АБОНЕНТЛАРИ ШАҲАРЛАРАРО АВТОМАТ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИДАН ФОЙДАЛАНИШЛАРИ МУМКИН. СИЗЛАРГА ҚУЛАЙ БЎЛИШИ УЧУН ЕТТИ РАҚАМГАЧА ЕТМАГАН БЕЛГИЛАР ШАҲАРЛАР КОДИДА ҲИСОБГА ОЛИНГАН.
СИЗЛАРДАН ШАҲАРЛАР КОДИ БИЛАН ТАНИШИШ ВА УЛАРНИ ТЕРИШ ҚОИДАЛАРИНИ ЎРГАНИШНИ ИЛТИМОС ҚИЛАМИЗ.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ОРҚАЛИ БОШҚА ШАҲАР АБОНЕНТИНИ ЧАҚИРИШ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАР ЗАРУР:

— «8» рақамини териш (АМТСга уланиш учун), кейин, узлуксиз гудок— станция жавобини эшитгач, кетма-кет терилади:
— чақирилаётган шаҳар коди;
— чақирилаётган шаҳардаги телефон номери;
— сиз гапираётган телефон номери (44, 62, 66-АТСлар учун).

24, 32, 33, 35, 39, 41, 46, 48, 53, 56, 64, 76, 77, 78, 90, 91, 96-АТС абонентлари ўз телефонларининг номерларини термайдилар.

Рақамлар терилаётганда улар оралиғидаги вақт 4 секунддан ошмаслиги керак, акс ҳолда алоқа уланмай қолади.

Керак бўлган шаҳар кодини ва абонент телефон номерини теришдан олдин ёзиб олишни тавсия қиламиз.

Коднинг дастлабки уч рақамини тераётганда янглишсангиз «номер нотўғри терилди» деган механик товуш эшитилади, шунда номерни қайтадан териш керак.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАН ШАҲАРЛАРАРО АВТОМАТ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ БЎЛГАН ШАҲАРЛАРНИНГ КОДЛАРИ:

Шаҳарларнинг номи	Тошкентдан АМТСига чиқиш	Код	Чақирилаётган телефон номери	Справка бюроси	Шаҳарларнинг номи	Тошкентдан АМТСига чиқиш	Код	Чақирилаётган телефон номери	Справка бюроси
Оққўрғон	8	255	91xxx	91222	Калинин	8	297	54xxx	—
Олмаота*	8	3270	xxxxxx	695122	Львов	8	0320	xxxxxx	222222
Олмалиқ	8	2610	xxxx	2222	Миллерово (Ростов)	8	863040	xxxx	3509
Ангрен	8	2660	xxxx	2222	Минск*	8	0170	xxxxxx	362222
Андижон*	8	37422	xxxxx	42222	Михайловка* (Волгоград)	8	84463	xxxxx	22255
Арзамас (Горький)	8	83147	xxxxx	32222	Москва	8	095	xxxxxxx	—
Ашхобод*	8	36300	xxxxx	51061	Нальчик	8	86600	xxxxx	22111
Оҳангарон*	8	2640	xxxx	—	Наманган*	8	36900	xxxxx	62222
Бекобод*	8	2910	xxxx	2222	Новосибирск*	8	3832	xxxxxx	—
Белая Церковь (Киев)	8	04463	xxxxx	51299	Новошахтинск (Ростов)	8	863049	xxxx	2359
Богородск (Горький)	8	83170	xxxxx	31550	Новочеркасск (Ростов)	8	86345	xxxxx	23209
Бўка*	8	257	35xxx	—	Нукус	8	36100	xxxxx	22222
Бухоро	8	36500	xxxxx	32222	Оржоникидзе	8	86722	xxxxx	38183
Винница	8	04300	xxxxx	22222	Ўш	8	33200	xxxxx	21106
Владимир	8	092000	xxxx	2222	Павлово (Горький)	8	83171	xxxxx	21222
Волгоград*	8	8442	xxxxxx	330301	Павлодар (Қозоғистон)	8	31800	xxxxx	21323
Вологда	8	81700	xxxxx	22222	Пойтуғ (Андижон)	8	37431	xxxxx	22222
Волгодонск (Ростов)	8	863048	xxxx	2511	Палласовка (Волгоград)	8	84492	xxxxx	61835
Волосово (Ленинград)	8	81273	xxxxx	—	Переяслав-Хмельницкий (Киев)	8	04467	xxxxx	52379
Володарка (Киев)	8	04469	xxxxx	51351	Полесское (Киев)	8	04492	xxxxx	51332
Волхов (Ленинград)	8	81263	xxxxx	—	Пскент	8	254	96xxx	96260
Всеволожск (Ленинград)	8	81270	xxxxx	—	Псков	8	81100	xxxxx	22145
Виборг (Ленинград)	8	81278	xxxxx	22502	Ростов-Дон	8	8630	xxxxxx	326609
Ғазалкент	8	274	21xxx	21409	Сальск (Ростов)	8	86347	xxxxx	20080
Гатчина (Ленинград)	8	81271	xxxxx	22222, 22233	Самарқанд*	8	36600	xxxxx	32222
Гулбаҳор	8	258	76xxx	—	Саратов*	8	84500	xxxxx	25300
Горький	8	8312	xxxxxx	362222	Саранск	8	83400	xxxxx	72222
Грозний	8	87100	xxxxx	34502	Свердловск*	8	3430	xxxxxx	209111
Гулистон	8	36722	xxxxx	22222	Семенов (Горький)	8	83162	xxxxx	91221
Жамбул	8	32600	xxxxx	30707	Семипалатинск	8	32200	xxxxx	22121
Жиззах	8	372000	xxxx	2222	Солдатский*	8	256	72xxx	72222
Зафар	8	293	21xxx	21222	Сосновий Бор (Ленинград)	8	81269	xxxxx	61333
Дзержинск (Горький)	8	83140	xxxxx	51124	Ставрополь	8	86500	xxxxx	64222
Днепропетровск	8	0560	xxxxxx	222222	Средняя Ахтуба* (Волгоград)	8	84479	xxxxx	71205
Душанба*	8	3770	xxxxxx	222222	Суровикино* (Волгоград)	8	84473	xxxxx	91303
Дубовка* (Волгоград)	8	84458	xxxxx	—	Таганрог (Ростов)	8	86344	xxxxx	21414
Ереван	8	8850	xxxxxx	422240	Талгар (Олмаота)	8	327074	xxxx	7501
Ивано-Франковск	8	03400	xxxxx	22222	Толдиқўрғон	8	32800	xxxxx	72121
Житомир	8	04100	xxxxx	72222	Тбилиси	8	8830	xxxxxx	990203
Иссиқ (Олмаота)	8	327075	xxxx	2183	Термиз*	8	376000	xxxx	2222
Калач* (Волгоград)	8	84472	xxxxx	22952	Тетиев (Киев)	8	04460	xxxxx	51332
Каменск (Ростов)	8	86346	xxxxx	59085	Тўйтепа*	8	276	xxxxx	21222, 21209
Камишин* (Волгоград)	8	84457	xxxxx	23019	Тосно (Ленинград)	8	81261	xxxxx	22222
Қаптағай (Олмаота)	8	32772	xxxxx	21109	Узуноғоч (Олмаота)	8	327070	xxxx	2898
Қарағанда	8	3210	xxxxxx	543636	Ульяновск	8	84200	xxxxx	40222
Қарши*	8	375000	xxxx	4504	Уральск	8	31100	xxxxx	21063
Каскелен (Олмаота)	8	32771	xxxxx	91963	Урганч*	8	36200	xxxxx	62222
Қизил Ўрда	8	32400	xxxxx	66908	Усть-Каменогорск	8	32300	xxxxx	52222
Киев	8	0442	xxxxxx	222222	Фастов (Киев)	8	04465	xxxxx	52222
Кингисепп (Ленинград)	8	81275	xxxxx	—	Фарғона*	8	37300	xxxxx	42222
Киров	8	83300	xxxxx	22222	Фрунзе*	8	33100	xxxxx	54254
Кировоград	8	05200	xxxxx	22222	Харьков	8	0570	xxxxxx	222222
Кишинёв	8	04200	xxxxx	22222	Хўжаобод (Андижон)	8	37474	xxxxx	12222
Қўқон*	8	360000	xxxx	2222	Целиноград	8	31700	xxxxx	22121
Кокчетов	8	31600	xxxxx	62121	Чебоксари	8	83500	xxxxx	22222
Краснодар	8	86100	xxxxx	50333	Челябинск	8	3510	xxxxxx	361631
Кстово (Горький)	8	83145	xxxxx	22222	Черкасси	8	04700	xxxxx	22222
Куйбишев **	8	8460	xxxxxx	332583	Чернигов	8	04600	xxxxx	22222
Қўрғонтепа (Андижон)	8	37472	xxxxx	11222	Черновци	8	03700	xxxxx	22222
Ленинобод	8	37900	xxxxx	62222	Чимкент	8	32500	xxxxx	34645
Ленинград	8	812	xxxxxxx	—	Чиноз*	8	259	21xxx	21300
Ленинск* (Волгоград)	8	84478	xxxxx	—	Чирчиқ*	8	271	xxxxx	52222
Ленинск (Андижон)	8	37436	xxxxx	22222	Шаҳрихон (Андижон)	8	37434	xxxxx	22222
Лодейное Поле (Ленинград)	8	81261	xxxxx	—	Янгийўл*	8	2600	xxxx	2222
Ломоносов (Ленинград)	8	81276	xxxxx	—	Янгибозор	8	298	91xxx	91013
Луга (Ленинград)	8	81272	xxxxx	22163	Қибрай	8	295	61xxx	61222

*) белгиси кечаю кундуз уланиш бемалол бўлган шаҳарларни билдиради.

**) белгиси Тошкент шаҳридаги АМТС учун Москва вақти билан 02.00 дан 14.00 гача ишлашини билдиради.

хх... белгилари сони чақирилаётган абонент телефони номердаги рақамлар сонини билдиради.

Гаплашиш вақти автоматик равишда қайд этилади. Иш кунлари маҳаллий вақт билан соат 18.00 дан 24.00 гача ва 00.00 дан 07.00 гача (байрам ва дам олиш кунларидан ташқари) имтиёзли тариф амал қилади. Бу тарифга кўра телефонда гаплашиш одатдаги тарифдан 25 процент арзон туради.

Кредитга гаплашиш учун тўлов масаласи бўйича 44-32-24, 44-33-34 телефонлари орқали ҳисоб-китоб группасига қўнғироқ қилиш керак. Квартира телефонидан кредитга гаплашиш учун тўловлар Тошкент шаҳридаги барча омонат кассалари, шунингдек Навоий кўчаси, 26-уйдаги шаҳарлараро телефон станцияси ҳисоб-китоб группаси ва почта алоқа бўлимлари томонидан қабул қилинади.

Шаҳарлараро гаплашишлар ҳақини ўз вақтида тўлаб боришни илтимос қиламиз. Гаплашиш ҳақи бир ой давомида тўланмаса корхона телефонлардан фойдаланишни тўхтатиб қўйиш ҳуқуқига эга.

Илтимос: шаҳарлараро автомат телефон алоқасидан фойдаланиш ҳақидаги эълонни асраб қўйингиз.

Шаҳарлараро автомат телефон алоқасидан фойдаланиш ҳақидаги маълумотларни 39-49-10, 33-58-10 телефонлари орқали олиш мумкин.

РЕСПУБЛИКА ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ.

ТОКАРЬ ЎРНИГА ОПЕРАТОР

— Бу ишчиларни энди токарь деб бўлмайди, — деди участка бошлиғи П. Кнауэр. Улар анъанавий токарлик маҳсулотларини тайёрлаётган бўлсалар-да, энди бу кишилар оператор, деб аталади.

Биз Чирчиқдаги «Ўзбекхиммаш» заводининг программа билан бошқариладиган токарлик станоклари группаси ишлай бошлаган участкадамиз. Бешта шундай установка унча-мунча токарь уддалай олмайдиган мураккаб буюмларни бемалол тайёрлаб чиқармоқда. Операторнинг вазифаси эса станокнинг ўзини нормал иш билан таъминлашдан иборат. Бунда меҳнат унумдорлиги 30 процент кўпайди. Оддий ускуна билан шу маҳсулотни тайёрлаб чиқариш учун бешта эмас, балки еттита одатдаги станок керак бўларди. Ишнинг сифати ҳам ишчининг малакасига боғлиқ бўларди. Ҳолбуки, бир неча йил ишлагандан кейингина юқори разрядли токарь бўлиб етишиши мумкин...

Коммунистик шанбалик куни «Ўзбекхиммаш» коллективи программа билан бошқариладиган яна иккита токарлик станогини ишга солиш мажбуриятини олди.

(ЎзТАГ).

ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИ ИШ БОШЛАДИ

Наманган районидаги 6-мактабнинг қўғирчоқ театри ўз томошаларини ўзбек халқ эртаги асосида саҳналаштирилган «Зумрад ва Қиммат» спектакли билан бошлади. Ана шу болалар ҳаваскорлик коллективининг ташкилотчиси ва раҳбари — бош пионервожатий К. Ғойибов болаларни қўғирчоқлар ясашга, кийим-бош тикишга, манзараларни чизишга ўргатмоқда.

Ҳозирги вақтда Наманган областидаги ўн олтита мактабда ҳаваскорлик қўғирчоқ театрлари ишлаб турибди.

СПОРТ

БАСКЕТБОЛ:

ЙЎЛЛАНМА УЧУН КУРАШ

Биринчи лига коллективлари ўртасида мамлакат чемпионатини муваффақиятли якунлаган Тошкентнинг «Университет» ва Николаев шаҳар кемасозларининг командалари ҳамда олий лигачилар мусобақасида сўнгги ўринни олган Таллиннинг «Калев» ва Новосибирскнинг «Локомотив» баскетболчилари ўзаро куч синашмоқдалар. Бу командалар келаси йил олий лигада ўйнашга имкон берадиган икки йўлланма учун курашмоқдалар. Тошкентлик баскетболчилар Новосибирскда ўтказилаётган мазкур мусобақада учта учрашув ўтказиб, икки ғалабага эришдилар ва бир учрашувда имкониятни бой беришди. Командалар ўзаро икки мартадан учрашадилар.

ФУТБОЛ:

МАВСУМ БОШИДА

Иккинчи лига коллективлари футбол мавсумини бошлаб юбордилар. Ўзбекистон зонасига кирувчи командалар учрашувида қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Старт»— «Пахтакор» — 3:1, «Соҳибкор» — «Зарафшон» — 0:2, «Хива» — «Амударё» — 2:0, «Динамо» — «Бухоро» — 5:0, «Каршистрой» —«Наримановчи» — 1:0, «Нефтяник» — «Хўжанд» — 4:0, «Ёшлик» — «Шаҳрихончи» — 0:0, «Автомобилист» — «Пахтачи» — 2:1.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.50 — Гимнастика. 10.15 — Айиқча Ниданинг саргузаштлари. 4, 5, 6-сериялар. 11.10 — Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар. 12.10 — Аппасионата. Бадиий фильм. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Илмий-оммабоп фильм. 15.40 — Шахмат мактаби. 16.10 — Рус тили. 16.40 — Қизил погонлар. Бадиий фильм 2-серия. 17.45 — Халқ оҳанглари. 18.00 — Ўн етти ёшлилар. 18.45 — Капитан Врунгелнинг саргузаштлари. 4, 5, 6-сериялар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Кинотомошабин ҳамроҳи. 20.00 — Фильм-концерт. 20.20 — Ҳужжатли экран. 21.30 — Время. 22.00 — Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Спартак» — «Динамо» (М). Кўрсатув тугагач дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

18.20 — Мультфильм. 18.30 Ўсмир ва қонун. 19.00 — Нукуснинг катта қурилиши. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Операда премьера. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ёшлик куйлайди. 21.30 — Время. 22.00 — Ноз-неъмат бунёдкори. 22.15 — Театр ва замон.

II.

20.05 — Янгиликлар. 20.25— Ҳужжатли фильм. 20.50 — Ўқитувчи экрани. 21.20 — Транспорт ва пиёда. 21.50 — Паролнинг ҳожати йўқ. Бадиий фильм 2-серия.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 —Республикада хизмат кўрсатган артистлар Р. Шарипова ва Э. Қандов куйлайди. 9.30 — Халқ талантларининг концерти. 10.40 — Ленинкома программаси. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Сут етиштиришни кўпайтириш резервлари 13.30—Сизнинг хонадонингизда. Музикали программа. 14.00 — Чигитни пуштага экиш — истиқболли усул. 18.15 — Узбекистан спортивний 18.50— Т. Жалилов асарларидан концерт. 19.20 — Саломатлик — туман бойлик. 19.45 — Чолғу куйлари. 20.20 — Рақс куйлари. 21.00 — КПСС Марказий Комитети март (1965 й.) Пленумининг 15 йиллигига. 21.10 — Адабий ўқиш. 21.30 — Музикали программа. 22.30 — Радиотингловчилар таклиф этган программа асосида концерт. 23.20 — Дам олиш соатида.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ишлар мудирлиги коллективи катта референт Я. А. Бакировга онаси

Мусабиха ОЧИЛДИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Геология ва геофизика институти коллективи минерология лабораториясининг мудири М. И. Исмоиловга синглиси

Манзура ИСМОИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент область физиотерапевтика шифохонаси маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари дорихона бошлиғи Ж. Н. Ҳусаиновга акаси

Холтой ҲУСАИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиш — 33-47-80, 32-53-14 32-54-09 қишлоқ хўжалиги — 33-76-04 32-53-15 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51 32-57-21, 32-54-24 ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21 32-54-13 иллюстрация — 32-57-22 коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм—5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66, Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 01876. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. —71. 6